

POLONUS

8

(227)

2015

**Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România**

Ódpusty na Bukowinie Hramuri în Bucovina

W dniach 14-15 sierpnia w święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny u stóp Matki Bożej z Kaczyki zgromadziły się tysiące wiernych. Poza pielgrzymującymi z Rumunii, obecni byli wierni z Polski, Niemiec, Węgier, Austrii i Włoch.

FOTO: I. Dascălu

W piątek 14 sierpnia o godz. 12:00, 5 km od Kaczyki swoją drogę pielgrzymkową rozpoczęła okoliczna młodzież i osoby konsekrowane z Diecezji Jassy. Pobłogosławił ich J.E. Aurel Percă – biskup pomocniczy z Iasi. Po południu młodzież dotarła do sanktuarium, gdzie odbył się obrzęd przywitania pielgrzymujących.

O 16:00 przeszli Drogę Krzyżową dookoła sanktuarium, którą poprowadzili młodzi wolontariusze.

Vineri 14 august la ora 12.00, cu 5 km. înainte de Cacica a început pelerinajul tinerilor și al persoanelor consacrate din Dieceza de Iași. Au fost binecuvântați de E.S. Aurel Percă – episcop auxiliar de Iași. În jurul orei 13.30 procesiunea a ajuns la sanctuar, unde a avut loc ritualul primirii pelerinilor.

La ora 16.00 s-a celebrat Calea Sfintei Cruci în jurul sanctuarului, care a fost condusă de tinerii voluntari. Liturghia de seară celebrată de E.S. Aurel

Chór młodzięży śpiewa podczas Mszy Św. odprawionej w jej intencji

FOTO: I. Dascălu

Wieczorna Msza celebrowana przez J.E. Aurela Percă miała miejsce o 18:00. Mimo złej pogody, jak co roku odbyło się czuwanie przy świecach. Modlitwy i pieśni na cześć Matki Bożej wznosiły się z serc wiernych pielgrzymów. Uroczystość poprowadził J.E. Petru Gherghel.

Rankiem w dzień Wniebowzięcia, w Sanktuarium w Kaczyce odprawiono dla przybyłych piel-

Percă a avut loc la ora 18.00. În pofida vremii neprielnice, ca în fiecare an, a avut loc privegherea cu lumânările aprinse. Rugăciuni și cântece în cinstea Maicii Domnului se înălțau din inimile credincioșilor pelerini. Ceremonia a fost condusă de E.S. P.S. Petru Gherghel.

Dimineața, în ziua Înălțării Preasfintei Fecioare Maria la Cer în sanctuarul din Cacica s-au celebrat Sfinte Liturghii în limbile materne ale pelerinilor sosiți.

Nocna procesja ze świecami wokół Sanktuarium

FOTO: KL

Msza Św. w języku polskim *FOTO: KL*

Printre altele, în limba polonă la ora 9.15 care a fost concelebrată de preoții veniți din Polonia și preoții polonezi din Bucovina.

Principalele manifestări au început cu Sf. Liturghie de la ora 11.00, care a fost concelebrată de episcopi și în jur de o sută de preoți din țară și străinătate. Sf. Liturghie a fost prezidată de E.S. Petru Gherghel, iar predica pentru credincioși a fost rostită de E.S. Aurel Percă. A urmat procesiunea solemnă în jurul bisericii cu icoana miraculoasă a Maicii Domnului, ocazie cu care au fost binecuvântate și sfințite florile și obiectele religioase aduse de credincioși.

grzymów Msze Święte w ich ojczystych językach. Między innymi w języku polskim o 9:15, którą koncelebrowali kapłani przybyli z Polski oraz księża Polacy z Bukowiny.

Główne uroczystości rozpoczęły się natomiast Mszą o godz. 11:00. Koncelebrowali ją biskupi i około stu kapłanów z kraju i zagranicy. Mszę Świętą poprowadził J.E. Petru Gherghel, a kazanie wygłosił J.E. Aurel Percă. Następnie obraz Matki Bożej został przeprowadzony w uroczystej procesji wokół kościoła, gdzie zostały pobłogosławione kwiaty i przedmioty religijne przyniesione przez wiernych na tę uroczystość.

Polscy harcerze

FOTO: I. Tsydzik

FOTO: KL

Pielgrzymi oddają hołd cudownemu wizerunkowi Matki Bożej Kaczyckiej

FOTO: I. Tsydzik

FOTO: I. Tsydzik

Cudowny obraz Matki Boskiej Kaczyckiej sprowadzony został przez ks. Jakuba Bogdanowicza w 1809 r. z pojezuickiego kościoła w Stanisławowie. Obecny kościół, w którym on znajduje się, wybudowany został w 1904 r. w neogotyckim stylu, z wykutych kamieni i czerwonej cegły, według projektu prof. Politechniki Lwowskiej Teodora Talowskiego przez Księża Misjonarzy. W 2000 r. św. Jan Paweł II nadał kościołowi tytuł bazyliki mniejszej.

Wiara i miłość do Matki Bożej zjednoczyła w Kaczyce różnych ludzi, o różnym nastawieniu do życia. Na tym właśnie polega fenomen Kaczyckiego Sanktuarium.

Ivona Tsydzik

Icoana Miraculoasă a Maicii Domnului de la Cacica a fost adusă de către pr. Jakub Bogdanowicz în anul 1809, de la o biserică iezuită dezafectată din Stanisławów. Biserica actuală, în care se găsește icoana, a fost construită în anul 1904, în stil neogotic din pietre șlefuite și cărămidă roșie, conform proiectului prof. Teodor Talowski de la Politehnică din Lvov. În anul 2000, Sf. Ioan Paul al II-lea a conferit sanctuarului titlul de Bazilică Minor.

Credința și dragostea față de Maica Domnului a reunit la Cacica oameni diverși, cu diferite orientări de viață. Tocmai în aceasta constă fenomenul Sanctuarului din Cacica.

Trad. M. Mețec

* * * * *

26 lipca br. odbył się odpust w kościele pw. św. Anny, matki Najświętszej Marii Panny w Pleszy. Mszę św. w języku polskim odprawił ks. Stanisław Kucharek – proboszcz z Nowego Solańca.

Pe data de 26 iulie a.c., a avut loc hramul comunității romano-catolice din Pleșa. Biserica din Pleșa este închinată Sf. Ana, mama Sf. Fecioare Maria. Liturgia în limba polonă a fost celebrată de pr. Stanislav Cucharec.

FOTO: I. Olszewska-Marculeac

W niedzielę, 16 sierpnia br. odbył się natomiast odpust w Moarze w kościele pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe. Mszę w języku polskim odprawił ks. Stanisław Kucharek i dwóch diakonów z Polski.

Św. Maksymilian jest polskim świętym, który zginął śmiercią męczeńską, oddając życie za ojca dwojga dzieci. Urodził się 6 stycznia 1894 r. Na chrzcie otrzymał imię Rajmund. W dzieciństwie objawiła mu się Najświętsza Maryja Panna, trzymając w rękach dwie korony: jedną białą, a drugą czerwoną. Patrzyła na niego z miłością i zapytała, którą z nich woli, wyjaśniając mu, że jeżeli wybierze tę białą, będzie zawsze czysty ciałem, a jeśli wybierze czerwoną, umrze jako męczennik. Po czym Najświętsza Maryja Panna uśmiechnęła się i zniknęła.

W 1907 r. Rajmund Kolbe wstąpił do małego seminarium franciszkanów we Lwowie. Zaczął nowicjat w 1910 r. przyjmując imię Maksymilian, śluby zakonne przyjął w 1914 r, przyjmując imię Maria. Przebywając na studiach w Rzymie założył wraz ze współbraćmi w 1917 r. pobożny związek Rycerstwo Niepokalanej (Militia Immaculatae), zajmujący się apostołstwem pod znakiem Maryi. Od stycznia 1922 r. wydawał w Krakowie miesięcznik „Rycerz Niepokalanej”. W 1927 r. założył pod Warszawą klasztor Niepokalanów, będąc jego gwardianem. Zmarł 14 sierpnia 1941 r. śmiercią głodową po zastrzyku z fenolu w obozie koncentracyjnym Auschwitz.

Duminică, 16 august a.c., a avut loc hramul comunității romano-catolice din Moara. Biserica din Moara este închinată Sf. Maximilian Maria Kolbe. Liturghia în limba polonă a fost celebrată de pr. Stanislav Cucharec și de doi diaconi din Polonia.

FOTO: I. Biseada

Sf. Maximilian Maria Kolbe a fost un sfânt polonez care și-a dat viața pentru un tată a doi copii. S-a născut pe 6 ianuarie 1894. La botez a primit numele de Raimund. În copilărie i-a apărut Sf. Fecioară Maria ținând în mână două coroane: una albă și una roșie. L-a privit cu iubire și l-a întrebat pe care dintre ele o preferă, explicându-i că dacă o alege pe cea albă va fi mereu curat cu trupul, iar dacă o alege pe cea roșie va muri martir. El i-a răspuns că le alege pe amândouă. Apoi, Sf. Fecioară a surâs și a dispărut.

Din 1907 Raimund Kolbe a fost elev al seminarului franciscan din Lvov. În 1910, când a îmbrăcat haina călugărească a primit numele de Maximilian, în anul 1914 a depus voturile monahale primind numele Maria. Fiind la studii la Roma, a înființat în anul 1917 împreună cu confracții săi uniunea creștină „Armata Neprihănitei” (Militia Immaculatae), ocupându-se de apostolat sub semnul Mariei. În ianuarie 1922 a apărut primul număr al „Cavalerului Neprihănitei” redactat de pr. Maximilian. În anul 1927 a întemeiat lângă Varșovia mănăstirea din Niepokalanów, fiind gardianul ei. A murit pe 14 august 1941, după două săptămâni de înfometare și în urma unei injecții cu formol în lagărul de concentrare de la Auschwitz.

XXVI

BUKOWIŃSKIE SPOTKANIA ÎNTÂLNIRI BUCOVINENE

Bonyhád – Węgry

Za nami ostatnia już część tegorocznego XXVI Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania”, który odbył się w Bonyhád na Węgrzech. Przypomnijmy, że przedtem bukowińskie zespoły ludowe zawitały do Polski, Rumunii, Mołdawii i na Ukrainę.

W sali widowiskowej Domu Kultury w Bonyhád. W pierwszym rzędzie, od lewej: Arpad Patapi – bukowiński Szekler, zastępca węgierskiego ministra spraw zagranicznych, Tetiana Tatarчук – reprezentantka Ukrainy, Zbigniew Kowalski – dyrektor festiwalu

Szeklerska edycja rozpoczęła się 31 lipca 2015 r. i potrwiała aż do 3 sierpnia. Ostatni dzień lipca poświęcono na posiedzenie organizacyjne z szefami zespołów. Natomiast uroczyste rozpoczęcie festiwalu przypadło na dzień następnny. Tradycyjnie już całość zainaugurował pochód barwnego korowodu, który poprowadzili konni w typowych węgierskich strojach.

„Podgrodzianki” – Raciborowice Górne, Polska

Bonyhád – Ungaria

A trecut și ultima etapă a celui de-al XXVI-lea Festival Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene” din acest an, care s-a desfășurat în Bonyhád – Ungaria. Amintim că anterior au fost invitate ansamblurile folclorice bucovinene din Polonia, R. Moldova, Ucraina și din România.

„Florile Bucovinei” – Rădăuți, Rumunia

Ediția secuilor a început pe data de 31 iulie 2015 și a luat sfârșit pe data de 3 august 2015. Ultima zi din iulie a fost consacrată ședinței organizatorice cu conducătorii ansamblurilor. Însă deschiderea oficială a avut loc în ziua următoare. Tradițional, festivalul a fost inaugurat de parada costumelor colorate în fruntea cărora s-au aflat călăreții îmbrăcați în tradiționalele costume ale cavaleriei ungare. Apoi au urmat evoluțiile ansamblurilor prezente, de mult timp așteptate.

Cu regret remarcăm absența în Ungaria a reprezentanților Slovaciei. Ceilalți au evoluat într-o

„Bokreta”– Högyász , Węgry

„Czerniwczanka”– Czerniowce, Ukraina

Następnie przyszedł czas na długo już wyczekiwane prezentacje poszczególnych zespołów.

Niestety, w tym roku na Węgrzech zabrakło reprezentantów ze Słowacji. Pozostali również wystąpili w okrojonym składzie. Poza licznymi grupami węgierskimi, wystąpiły także dwa zespoły z Polski: „Podgrodzianki” z Raciborowic Górnych i „Pojana” z Piławy Dolnej. Rumunię reprezentował zespół bukowiński „Florile Bucovinei” oraz trzy szeklerskie. Z Ukrainy przybyła grupa „Czerniwczanka” z Czerniowiec. Zabrakło Moldawi i Serbii.

Po koncertach zespołów, całość zwieńczyła Wieczorna Integracyjna Zabawa. Muzykanci przygrywali wspólnie do tańca bawiącej się spontanicznie widowni.

„Pojana”– Piława Dolna, Polska

Szeklerski zespół – Cristur, Rumunia

componentă redusă. În afara unui număr mare de grupe ale secuilor din Ungaria, au evoluat două ansambluri din Polonia: „Podgrodzianki” din Raciborowice Górne și „Pojana” din Piława Dolna. România a fost reprezentată de un ansamblu bucovinean „Florile Bucovinei” și trei grupe secuiești. Ucraina a fost reprezentată de ansamblul „Cernivceanca” din Cernăuți. Au lipsit R. Moldova și Serbia.

Festivalul s-a încheiat noaptea târziu printr-o seară dansantă integratoare. Toți instrumentiști împreună au cântat dansatorilor spontani din audiență.

Dziecięcy zespół z Bonyhádu, Węgry

Zakończony festiwal na Węgrzech zamyka cały tegoroczny cykl XXVI „Bukowińskich Spotkań”. Jest to więc dobry moment na ogólne podsumowania. Warto zaznaczyć, że ten rok – jak mówią organizatorzy – wyróżnia się szczególnie pod kątem wysokiego poziomu artystycznego zespołów. O samym natomiast sporym zainteresowaniu festiwalem świadczą widowie, których wydaje się przybyło. A można to było zauważyć szczególnie tu, w tym roku na Węgrzech.

Zofia Niechcial

FOTO: KL

Festivalul din Ungaria încheie seria anuală de manifestări a celui de-al XXVI-lea festival „Întâlniri Bucovinene”. Este un moment bun de a trage câteva concluzii. Trebuie să reținem că acest an se remarcă în primul rând – după cum spun organizatorii – printr-un înalt nivel artistic ale ansamblurilor. Despre interesul tot mai mare de care se bucură festivalul stă mărturie numărul tot mai mare de spectatori, lucru observat în special aici în Ungaria.

Trad. KL

Bukowina

– dzieje, miejsca, ludzie

Bucovina

– istorie, locuri, oameni

Jan Roth – bukowiński jezuita, profesor i dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim

Listę sławnych Bukowińczyków ubogaca postać radowieckiego jezuitę Jana Rotha, który urodził się dnia 9 grudnia 1870 r. w powiatowym mieście Radowce. Był synem rzemieślnika Jana (Austriaka) i Ludwiki z domu Anderle (Rumunki). W rodzinnej miejscowości ukończył szkołę trywialną oraz 6-klasowe gimnazjum. Po przeprowadzonych misjach ludowych przez Towarzystwo Jezusowe na Bukowinie w latach 1884-1887 postanowił realizować ideał życia

Jan Roth – iezuit bucovinean, profesor și decan al Facultății de Drept Canonic la Universitatea Catolică din Lublin

Lista celebrilor bucovineni o îmbogățește persoana rădăuțeanului iezuit John Roth, care s-a născut la data de 9 decembrie 1870 în localitatea Rădăuți. A fost fiul meșteșugarului Ioan (austriac) și Ludwika născută Anderle (româncă). Educația de bază a efectuat-o în orașul său natal, unde a absolvit școala trivială gimnazială de 6 clase. După misiunile populare susținute de Societatea lui Isus în Bucovina, în anii 1884-1887, s-a decis să continue idealul vieții spirituale în conformitate cu principiile Sf. Ignațiu de Loyola. Acest ideal l-a putut realiza, mai ales că începând cu anul 1884 Societatea lui Isus a deschis un centru în Cernăuți. A intrat în Ordinul iezuit la data de 20 septembrie 1887 și în anii 1887-1889 a făcut noviciatul în Stara Wieś lângă Brzozowa. În următorii doi ani (1889-1891) a continuat studiile la gimnaziul iezuit, iar bacalaureatul l-a susținut la Liceul iezuit din Chyrow.

Conducerea Ordinului l-a îndreptat în anii 1891-1894 să urmeze cursurile de filosofie la Colegiul iezuit din Tarnopol, după care, până în anul 1897, a urmat stagiul pedagogic la Colegiul episcopal din Iași, unde a predat limba română și literatura germană. Între anii 1897-1901 a studiat teologia la Colegiul iezuit din Cracovia, unde la data de 7 iulie 1900 a fost hirotonit preot.

Având în vedere capacitățile sale științifice, conducerea Ordinului l-a

„Biała Księga. Martyrologium duchowieństwa polskiego XX wieku”

Źródło: college.holycross.edu

duchowego według zasad św. Ignacego z Loyoli. Zamyśl ten mógł swobodnie realizować, albowiem od 1884 r. Towarzystwo Jezusowe utworzyło swoją placówkę w Czerniowcach. Do zakonu wstąpił dnia 20 września 1887 r. i w latach 1887-1889 odbył nowicjat w Starej Wsi koło Brzozowa. Przez kolejne dwa lata (1889-1891) kontynuował dalszą naukę w jezuickim gimnazjum, zaś maturę zdał w Zakładzie Naukowo-Wychowawczym Ojców Jezuitów w Chyrowie.

Władze zakonne skierowały go w latach 1891-1894 na studia filozoficzne do kolegium jezuickiego w Tarnopolu, po czym do 1897 r. odbywał w gimnazjum biskupim w Jassach praktykę nauczycielską, nauczając tam języka rumuńskiego i literatury niemieckiej. Przez kolejne lata (1897-1901) studiował teologię w kolegium jezuickim w Krakowie, gdzie dnia 7 lipca 1900 r. przyjął święcenia kapłańskie.

Mając na uwadze jego zdolności naukowe, władze zakonne skierowały go na dalsze studia specjalistyczne z zakresu prawa kościelnego, które odbył na wydziale prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1901-1903, a następnie kontynuował i doskonalił się na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, gdzie dnia 25 czerwca 1905 r. uzyskał stopień doktora prawa kanonicznego. Śluby zakonne złożył w Rzymie 2 lutego 1906 r.

Po powrocie do Krakowa wykładał w tamtejszym kolegium jezuickim prawo kanoniczne i teologię moralną oraz przez trzy lata, od 1 lipca 1912 r. do 22 czerwca 1915 r., piastował funkcję rektora tej uczelni. W 1912 r. biskup Adam Sapieha powierzył mu obowiązki członka komisji do spraw otwarcia grobu księdza Piotra Skargi. Ponadto, przed wybuchem I wojny światowej był kapelanem jednego ze szpitali, natomiast podczas trwania wojny pełnił tę funkcję w pięciu krakowskich szpitalach, za co odznaczony został Krzyżem Zasługi Czerwonego Krzyża II klasy. Pełnił także liczne urzędy w zarządzie zakonu, między innymi 21 czerwca 1915 r. został socjuszem prowincjała i archiwariuszem prowincji wielkopolsko-mazowieckiej, które wypełniał do dnia 15 stycznia 1920 r.

W roku 1924 został przeniesiony do Lublina, gdzie od 15 listopada wykładał prawo kanoniczne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Rok później, 30 października 1925 r., został profesorem nadzwyczajnym tego uniwersytetu, a 15 maja 1931 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. W tym samym roku uzyskał także polskie obywatelstwo.

W latach 20. i 30. XX w. pełnił na KUL także funkcje administracyjne – dziekana i prodziekana Wydziału Prawa Kanonicznego, a w latach 1928-1931 oraz 1935-1937 funkcję dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego.

**Jan Roth SJ jako dziekan
Wydziału Prawa Kanonicznego na KUL**

Źródło: zbiór autora.

îndrumat să-și continue studiile de specialitate în domeniul dreptului bisericesc, studii pe care le-a urmat la Facultatea de Drept de la Universitatea Jagiellonă în anii 1901-1903, și apoi le-a continuat și perfecționat la Universitatea Gregoriană din Roma, unde la data de 25 iunie 1905 a fost promovată doctor în drept canonic. La Roma a depus, la data de 2 februarie 1906, voturile monahale.

După întoarcerea la Cracovia, a predat la colegiul iezuit dreptul canonic și teologia morală și, timp de trei ani, de la 1 iulie 1912 până la 22 iunie 1915, a îndeplinit funcția de rector al acestei instituții. În anul 1912, episcopul Adam Sapieha i-a încredințat responsabilitatea de membru al comisiei pentru deschiderea mormântului pr. Piotr Skarga. De asemenea, înainte de izbucnirea primului război mondial, a fost capelan la unul din spitale, iar în timpul războiului a slujit în această calitate la cinci spitale din Cracovia, pentru care a fost decorat cu Crucea de Merit a Crucii Roșii clasa a doua. A îndeplinit de asemenea diferite funcții în administrația Ordinului, printre altele, la data de 21 iunie 1915, a fost numit adjunct provincial și arhivist al provinciei Wielkopolska și Mazowsze, pe care le-a îndeplinit până la data de 15 ianuarie 1920.

În anul 1924 a fost transferat la Lublin, unde începând cu data de 15 noiembrie a predat dreptul canonic la Universitatea Catolică din Lublin. Un an mai târziu, la data de 30 octombrie 1925, a fost numit profesor la această universitate, iar la data de 15 mai 1931 a fost distins cu titlul de profesor. În anul 1931 a primit, de asemenea, și cetățenia poloneză.

În anii douăzeci și treizeci ai secolului al XX-lea, a avut, de asemenea, funcții administrative la Universitatea Catolică din Lublin – decan și adjunct al Facultății de Drept Canonic, iar în anii 1928-1931 și

Z pomocy prawnej Jana Rotha korzystał nie tylko krakowski biskup Adam Sapieha, ale także nuncjusz apostolski Achille Ratti (późniejszy papież Pius XI), a po nim Francesco Marmaggi.

Po wybuchu II wojny światowej został rektorem jezuickiego kolegium „Bobolanum” w Lublinie. 2 lutego 1940 r. został aresztowany przez gestapo wraz z grupą swych podwładnych i współpracowników i przez cztery miesiące przebywał w niemieckim więzieniu na zamku lubelskim. 6 czerwca został zwolniony i przez pewien czas przebywał u sióstr zakonnych w Nowym Mieście nad Pilicą, a później przybył do Warszawy, gdzie kontynuował swą pracę dydaktyczną. Począwszy od 1943 r. był wykładowcą Tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich. W Warszawie przeżył Powstanie, a po jego upadku trafił do obozu przejściowego w Pruszkowie, z którego ciężko chory i wyczerpany został wyprowadzony do domu sióstr zakonnych w Walendowie, gdzie zmarł 21 października 1944 r. Został pochowany na cmentarzu parafialnym w Nadarzynie.

Ponieważ jego śmierć nastąpiła w wyniku tortur z rąk oprawców nazistowskiej okupacji, jego nazwisko zostało wpisane do „Białej Księgi. Martyrologium duchowieństwa polskiego XX wieku”.

ks. dr Alfons-Eugen Zelionca
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

1935-1937 a îndeplinit funcția de decan al Facultății de Drept Canonic la Universitatea Catolică din Lublin.

De asistența juridică a lui Jan Roth s-a folosit nu numai episcopul de Cracovia Adam Sapieha, ci și Nunțiul Apostolic Achille Ratti (mai târziu Papa Pius al XI-a) și mai apoi Francesco Marmaggi.

După izbucnirea celui de-al II-lea război mondial, a devenit rector al colegiului iezuit „Bobolanum” din Lublin. La data de 2 februarie 1940 a fost arestat de Gestapo și împreună cu un grup de subordonați și colaboratori ai săi, timp de patru luni, a fost întemnițat în închisoarea din Lublin. La data de 6 iunie a fost eliberat și pentru un timp a stat la niște călugărițe în Nowe Miasto nad Pilicą iar mai târziu a plecat la Varșovia, unde și-a continuat activitatea didactică. Începând cu anul 1943 a fost lector la Universitatea Secretă de Vest. În Varșovia, a supraviețuit revoltei, și după colapsul acesteia a fost trimis într-un lagăr de tranzit din Pruszkow, de unde grav bolnav și epuizat a fost dus la casa calugărițelor din Walendów, unde a murit la data de 21 octombrie 1944. A fost înmormântat în cimitirul parohial din Nadarzyn.

Deoarece moartea lui a rezultat în urma regimului de tortură aplicat de torționarii ocupației naziste, numele său a fost înscris în „Cartea Albă” – Martirologiul clerului polonez din secolul XX.

pr. dr. Alfons-Eugen Zelionca
Universitatea Catolică „Ioan Paul al II-lea” din Lublin

KALENDARIUŢ RUCZNIC 2015 CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

WRZESIEŃ

- 3 IX** – 150. rocznica urodzin **Konstantyna Laszczki** (1865-1956), rzeźbiarza, malarza i grafika;
- 4 IX** – 150. rocznica urodzin **Tomasza Bartkiewicza** (1865-1931), kompozytora i organisty;
- 5 IX** – 100. rocznica śmierci **Stanisława Witkiewicza** (1851-1915), krytyka sztuki, malarza i pisarza, ojca Witkacego;
- 7 IX** – 100. rocznica urodzin **Kornela Gibińskiego** (1915-2012), lekarza, filozofa medycyny;
- 8 IX** – 130. rocznica urodzin **Władysława Zawadzkiego** (1885-1939), ekonomisty, polityka, ministra skarbu;
- 9 IX** – 170. rocznica urodzin **Mariana Alojzego Łomnickiego** (1845-1915), zoologa, paleontologa i geologa, autora wielu prac naukowych;
- 11 IX** – 10. rocznica śmierci **Józefa Slotwińskiego** (1908-2005), reżysera, krytyka teatralnego, dramaturga, tłumacza, dziennikarza i pedagoga;
- 12 IX** – 45. rocznica śmierci **Jana Sztudyngera** (1904-1970), poety, satyryka, tłumacza;
- 14 IX** – 15. rocznica śmierci **Jerzego Giedroycia** (1906-2000), publicysty, polityka, założyciela Instytutu Literackiego, redaktora paryskiej „Kultury”;

SEPTEMBRIE

- 3 IX** – 150 de ani de la nașterea lui **Konstantyn Laszczki** (1865-1956), sculptor, pictor și grafician;
- 4 IX** – 150 de ani de la nașterea lui **Tomasz Bartkiewicz** (1865-1931), compozitor și organist;
- 5 IX** – 100 de ani de la moartea lui **Stanisław Witkiewicz** (1851-1915), critic de artă, pictor și scriitor, tatăl lui Stanisław Ignacy (Witkacy);
- 7 IX** – 100 de ani de la nașterea lui **Kornel Gibiński** (1915-2012), medic, filosof al medicinei;
- 8 IX** – 130 de ani de la nașterea lui **Władysław Zawadzki** (1885-1939), economist, politician, ministru al finanțelor;
- 9 IX** – 170 de ani de la nașterea lui **Marian Alojzy Łomnicki** (1845-1915), zoolog, paleontolog și geolog, autor al multor lucrări științifice;
- 11 IX** – 10 ani de la moartea lui **Józef Slotwiński** (1908-2005), regizor, critic de teatru, dramaturg, traducător, jurnalist și pedagog;
- 12 IX** – 45 de ani de la moartea lui **Jan Sztudynger** (1904-1970), poet, satiric, traducător;
- 14 IX** – 15 ani de la moartea lui **Jerzy Giedroyc** (1906-2000), publicist, politician, fondatorul Institutului Literar, redactor al publicației pariziene „Kultura”;

15 IX – 120. rocznica śmierci **Jana Kleczyńskiego** (1837-1895), pianisty, kompozytora, krytyka muzycznego, badacza twórczości Chopina;

16 IX – 190. rocznica śmierci **Franciszka Karpińskiego** (1741-1825), poety, prozaika, dramaturga;

17 IX – 35. rocznica powstania **Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”** (1980);

19 IX – 40. rocznica śmierci **Józefa Mroszczaka** (1910-1975), grafika i pedagoga, przedstawiciela polskiej szkoły plakatu, inicjatora i współorganizatora Muzeum Plakatu w Wilanowie, pierwszej tego typu placówki na świecie;

22 IX – 90. rocznica śmierci **Izydora Gulgowskiego** (1874-1925), kaszubskiego poety, dziennikarza i publicysty;

25 IX – 250. rocznica urodzin **Michała Kleofasa Ogińskiego** (1765-1833), kompozytora, pamiętnikarza, pisarza politycznego;

27 IX – 130. rocznica urodzin **Stanisława Pigoń** (1885-1968), historyka literatury edytora, pamiętnikarza;

29 IX – 60. rocznica śmierci **Lucyny Krzemienieckiej** (1907-1955), pisarki, autorki książek dla dzieci i młodzieży;

30 IX – 315. rocznica urodzin **Stanisława Konarskiego** (1700-1773), pisarza politycznego, publicysty, pedagoga, reformatora szkolnictwa, poety i dramaturga.

15 IX – 120 de ani de la moartea lui **Jan Kleczyński** (1837-1895), pianist, compozitor, critic muzical, cercetător al creațiilor lui Chopin;

16 IX – 190 de ani de la moartea lui **Franciszek Karpiński** (1741-1825), poet, prozator, dramaturg;

17 IX – 35 de ani de la apariția **Uniunii Profesionale Autonome și Independente „Solidaritatea”** (1980);

19 IX – 40 de ani de la moartea lui **Józef Mroszczak** (1910-1975), grafician și pedagog, reprezentant al școlii poloneze de afiș, inițiatorul și coorganizatorul Muzeului Afișului din Wilanów, una din primele reprezentanțe de acest tip din lume;

22 IX – 90 de ani de la moartea lui **Izydor Gulgowski** (1874-1925), poet al cașubilor, jurnalist și publicist;

25 IX – 250 de ani de la nașterea lui **Michał Kleofas Ogiński** (1765-1833), compozitor, memorialist, scriitor politic;

27 IX – 130 de ani de la nașterea lui **Stanisław Pigoń** (1885-1968), istoric literar, editor, memorialist;

29 IX – 60 de ani de la moartea **Lucynei Krzemieniecka** (1907-1955), scriitoare, autoare de cărți pentru copii și tineret;

30 IX – 315 ani de la nașterea lui **Stanisław Konarski** (1700-1773), scriitor politic, publicist, pedagog, reformator al învățământului, poet și dramaturg.

Sierpień

08.01. – Otwarto nową składnicę pocztową ze zwykłym zakresem czynności w Kulowcach (pow. zastawnicki) i Opryszenach (pow. serecki).

08.02. – **Suczawa**, duża sala Domu Polskiego: Miejscowi amatorzy (Helena Barańska, Antoni Barański, Józef Garbicz, Stanisław Jaworski, Józef Sworakowski, Ludwik Tomkiewicz, Eugenia Tomkiewiczowa) bardzo dobrze odegrali dwie komedijki: „Majstra i czeladnika” Józefa Korzeniowskiego oraz „25 lat pracy scenicznej”. Suczawski korespondent podpisany pseudonimem Sigma Mi. napisał korespondencję, którą wydrukowano w rubryce Listy z kraju w 63. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 6 sierpnia.

08.05. – **Czerniowce**, sala posiedzeń Rządu Krajowego: Na miejsce Kazimierza Bohdanowicza, który złożył mandat, i ś.p. Teodora Flondora, pod kierunkiem radcy Rządu Krajowego dr. Bazylego Duzinkiewicza odbyły się wybory uzupełniające dwu posłów w kurii większych posiadłości. Wybrani zostali jednogłośnie dr Kajetan Stefanowicz i Mikołaj Flondor.

August

08.01. - S-a deschis un nou oficiu poștal cu program normal în Culovăț (districtul Zastavna) și Oprișeni (districtul Siret).

08.02. – **Suceava**, sala mare a Casei Polone: Amatorii din localitate (Helena Barańska, Antoni Barański, Józef Garbicz, Stanisław Jaworski, Józef Sworakowski, Ludwik Tomkiewicz, Eugenia Tomkiewiczowa) au interpretat foarte bine două mici comedii: „Meșterul și ucenicul” de Józef Korzeniowski și „25 de ani de activitate scenică”. Corespondentul sucevean semnat cu pseudonimul Sigma Mi a scris o corespondență tipărită în rubrica Scrisori din țară, în numărul 63 al „Gazetei Polone” de joi, 6 august.

08.05. – **Cernăuți**, sala de ședințe a Consiliului Țării: În locul lui Kazimir Bohdanowicz, care și-a depus mandatul, și a regretatului Teodor Flondor, sub conducerea consilierului dr. Bazyl Duzinkiewicz a avut loc alegerea a doi deputați în curia marilor proprietăți. Au fost aleși în unanimitate dr. Kajetan Stefanowicz și Mikołaj Flondor.

08.<06. – **Gurahumora:** Posługujący tutaj ks. Franciszek Brenny został przeniesiony do Stulpikan jako ekspozyt, a ks. Wawrzyniec Skonieczny przeniesiony został do Suczawy. Natomiast do pracy w Gurahumorze został skierowany świeżo wyświęcony ks. Michał Karpiński. Ks. Leon Borowski został przeniesiony z Suczawy do Radowiec.

08.06. – **Czerniowce,** Bursa Polska im. A. Mickiewicza: Na posiedzeniu wydziału Towarzystwa Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza przyjęto 89 wychowanków, nie zamykając listy przyjęć.

08.06. – **Waszkowce:** Miejscowy korespondent doniósł, iż miejscowe korpusty wakacyjne skupiły 46 dziewcząt i 26 chłopców, którzy pod nadzorem ks. proboszcza Marcelego Zawadowskiego i nauczycieli w ogrodzie Freitagów odbywają zajęcia we wtorki i piątki w godz. 15.00-18.00. Ponadto zapisał, iż budowę Domu Polskiego doprowadzono do pierwszego piętra, a spodziewają się dojść pod dach z końcem tygodnia.

08.07. – **Czerniowce,** Koło TSL: Po otrzymaniu z ministerstwa kolei odmowy na udzielenie 50-procentowej zniżki dla 170 uczestników wycieczki do Krakowa, zarząd Koła zrezygnował z urzędzenia wycieczki, a ofiarowane 170 kor. na ten cel wcielił do funduszy Koła.

08.08. – **Radowce:** Na zaproszenie miejscowego burmistrza Kazimierza Żukowskiego odbył się wiec burmistrzów prowincjonalnych miast bukowińskich. Przedmiotem obrad była ordynacja wyborcza władz samorządowych.

08.<09. – **Czerniowce:** Z powodu wyboru dr. Kajetana Stefanowicza na posła do Sejmu bukowińskiego listy gratulacyjne wysłały następujące czerniowieckie instytucje polskie: prezydium TBPICP, prezydium Koła Polskiego, prezydium koła radzieckiego, prezes „Gwiazdy” Michał Gorecki, dyrekcja Banku Polskiego (Władysław Sołtyński i Jan Brudz), Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko”, redakcja „Gazety Pol-skiej”, Towarzystwo Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza, Towarzystwo im. J. Kilińskiego oraz instytucje prowincjonalne.

08.09. – **Czerniowce:** Odbyło się 28. doroczne walne zgromadzenie członków ochotniczej straży ogniowej.

08.09. – **Wyżnica,** gniazdo sokole: Miejscowe Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” urządziło festyn z pokazami gimnastycznymi, w których wzięli udział czerniowieccy sokolowie.

08.10. – **Laurenka:** Odbył się pogrzeb Józefa Lichockiego z udziałem dwu księży stróżenieckich, którzy w drodze powrotnej przez Seret zostali porwani przez nagły przybór wody, a następnie uratowani przez mieszkańców Laurenki.

08.11. – **Wiedeń:** Zmarł generał-audytor Józef Zatlóka, który po 200 koron oraz część zbiorów zapisał Czytelniom Polskim w Czerniowcach i w Suczawie.

08.<06. – **Gura Humorului:** Pr. de aici Franciszek Brenny a fost mutat la Stulpicani ca expozit, iar pr. Wawrzyniec Skonieczny a fost mutat la Suceava. La Gura Humorului a fost repartizat pr. Michał Karpiński, de curând sfințit. Pr. Leon Borowski a fost mutat de la Suceava la Rădăuți.

08.06. – **Cernăuți,** Internatul Polonez „A. Mickiewicz”: La ședința conducerii Asociației Internatului Polonez „A. Mickiewicz” au fost primiți 89 de elevi, lista rămânând deschisă.

08.06. – **Vășcăuți:** Un corespondent local a scris că în corpurile de vacanță s-au adunat 46 de fete și 26 de băieți care, sub supravegherea pr. paroh Marceli Zawadowski și a cadrelor didactice, în grădina Freitag desfășoară activități în zilele de marți și vineri, între orele 15.00 – 18.00. În plus, a scris despre construcția Casei Polone ajunsă la primul etaj, la sfârșitul săptămânii se va ajunge la acoperiș.

08.07. – **Cernăuți,** Cercul SSP: După refuzul ministerului căilor ferate privind o reducere de 50% pentru cei 170 de participanți la excursia de la Cracovia, conducerea Cercului a renunțat la organizarea excursiei, iar cele 170 c. oferite le-a adăugat fondului Cercului.

08.08. – **Rădăuți:** La invitația primarului Kazimierz Żukowski din localitate a avut loc reuniunea primarilor orașelor provinciale bucovinene. Obiectul dezbaterilor au fost prevederile electorale ale autorităților autoadministrative.

08.<09. – **Cernăuți:** Ca urmare a alegerii dr. Kajetan Stefanowicz ca deputat în Seimul bucovinean, au trimis scrisori de felicitare următoarele instituții poloneze din Cernăuți: prezidiul APAF și L., prezidiul Cercului Polonez, prezidiul Cercului de Consilieri, președintele Asociației „Gwiazda” Michał Gorecki, direcția băncii Polone (Władysław Sołtyński și Jan Brudz), Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko”, redacția „Gazetei Polone”, Asociația Internatului Polonez „A. Mickiewicz”, Asociația „J. Kiliński” precum și instituțiile provinciale.

08.09. – **Cernăuți:** A avut loc cea de a 28-a adunare generală a membrilor pompierilor voluntari.

08.09. – **Vijnița,** cuibul membrilor Asociației „Sokół”: Asociația de Gimnastică „Sokół” din localitate a organizat un festin cu exerciții de gimnastică la care au participat cei din Cernăuți.

08.10. – **Laurenca:** A avut loc înmormântarea lui Józef Lichocki cu participarea a doi preoți din Storojineț care, la întoarcere prin Siret, au fost luați de ape, iar apoi salvați de către locuitorii din Laurenca.

08.11. – **Viena:** A murit generalul Józef Zatlóka care, a adunat 200 de coroane, a oferit Societăților Polone de Lectură din Cernăuți și Suceava.

08.13. – Czerniowce: Ukazał się 65. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym opublikowano „Rachunek miesięczny Buk. Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego i Oszczędności w Czerniowcach (Nowy Świat nr 3) za lipiec 1908”.

08.14. – Czerniowce: Planowano wyjazd uczestników bukowińskiej wycieczki do Krakowa. Pobyt w Krakowie przewidziano w dniach 15-16 sierpnia. Zgłoszenia w dalszym ciągu przyjmował Kazimierz Niewiadomski, urzędnik krakowskiego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń.

08.<15. – Plesza: Józef Kurudz doniósł o ciężkim położeniu naszych górali w Mikułowej Polanie, Nowym Sołońcu i Pleszy, nad którymi najpierw z powodu suszy, a następnie powodzi i długotrwałej sloty, zawisła groźba głodu.

08.<15. – Suczawa: W imieniu miejscowego TBPiCP J. Chrzanowski (zastępca sekretarza) i J. Kwiatkowski (prezes) wysłali telegram gratuacyjny dr. Kajetanowi Stefanowiczowi z okazji wyboru na posła do Sejmu bukowińskiego.

08.15. – Czerniowce: Ukazał się 66. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”. Z powodu przypadającego w tym dniu uroczystego święta Wniebowzięcia NMP numer ukazał się o dzień wcześniej, czyli w sobotę zamiast w niedzielę. Podano w nim na podstawie opublikowanego sprawozdania grekoorientalnej szkoły realnej za rok szkolny 1907/1908 sporo danych statystycznych, m.in. że na 625 uczniów tej szkoły było 67 Polaków, którzy w odróżnieniu od Niemców, Rumunów i Rusinów religii musieli się uczyć w języku obcym (niemieckim) i nie mieli możliwości uczyć się języka ojczystego, nawet jako przedmiotu nadobowiązkowego.

08.15. – Czerniowce: Na ten dzień odroczone wycieczkę Bukowińczyków do Krakowa. W dniach 15-16 sierpnia Bukowińczycy zwiedzali Kraków.

08.15. – Czerniowce – Kaczyka: Z powodu kaczyckiego odpustu w tym dniu na trasie Czerniowce – Kaczyka pątnicy korzystali z ulgi w drodze powrotnej.

08.15. – Łużany, Czytelnia Polska TSL: Odbyła się zabawa taneczna, z której dochód przeznaczono na budowę miejscowego rzymskokatolickiego kościoła.

08.17. – Karlsbad: Zmarła Izabela z Ślubczakowskich Czarnecka, żona radcy dworu przy najwyższym trybunale w Wiedniu Michała Czarneckiego, który będąc w Czerniowcach zasłużył się jako wiceprezes TBPiCP oraz członek Koła Polskiego.

08.18. – Czerniowce: Uczczono 38-letnią przynależność do ochotniczej straży ogniowej i zasługi w charakterze komendanta Mikołaja Zajączkowskiego.

08.19. – Radowce: Miejscowy korpus wakacyjny zlustrował Bazyl Mokrański. Z powodu niepogody zjawilo się niewiele dzieci, które pod kierownictwem Józefa Kwiatkowskiego wykonały poprawnie ćwiczenia, gry i zabawy.

08.13. – Cernăuți: A apărut nr. 65 al anului 26 al „Gazetei Polone” în care s-a publicat „Darea de seamă contabilă a Societății Polone Bucovinene de Împrumut și Economii din Cernăuți (str. Nowy Świat nr. 3) pe iulie 1908.

08.14. – Cernăuți: S-a prevăzut plecarea participanților bucovineni în excursie la Cracovia. Șederea în Cracovia a fost prevăzută pentru zilele de 15-16 august. Înscrierile, în continuare, le primea Kazimierz Niewiadomski, funcționar al Societății Asigurărilor Reciproce din Cracovia.

08.<15. – Pleșa: Józef Kurudz a adus la cunoștință greaua situație a muntenilor noștri din Poiana Micului, Solonețu Nou și Pleșa care, mai întâi din cauza secetei, apoi inundațiilor și vremii rele, sunt amenințați de foamete.

08.<15. – Suceava: În numele APAF și L locale, J. Chrzanowski (secretar adjunct) și J. Kwiatkowski (președinte) au expediat o telegramă de felicitare dr. Kajetan Stefanowicz cu prilejul alegerii ca deputat în Seimul bucovinean.

08.15. – Cernăuți: A apărut nr. 66 al anului 26 al „Gazetei Polone. Din cauza sărbătorii Înălțării la Cer a Preasfintei Fecioare Maria, numărul a apărut cu o zi mai devreme, adică sâmbătă în loc de duminică. În el, pe baza raportului școlii reale greco-catolice pe an. șc. 1907/1908, sunt publicate date statistice, printre altele că din totalul de 625 elevi ai acestei școli – 67 sunt polonezi care, spre deosebire de nemți, români și rușini, erau obligați să învețe religia într-o limbă străină (germana) și nu aveau posibilitatea să învețe limba maternă, nici ca obiect suplimentar.

08.15. – Cernăuți: În această zi și următoarea (15-16 august), bucovinenii au vizitat Cracovia.

08.15. – Cernăuți-Cacica: Cu prilejul hramului de la Cacica, pe traseul Cernăuți-Cacica, pelerinii au beneficiat, la întoarcere, de reducere.

08.15. – Lujeni, Societatea Polonă a SȘP: A avut loc o petrecere dansantă, al cărei venit a fost destinat construirii bisericii romano-catolice din localitate.

08.17. – Karlsbad: A decedat Izabela Czarnecka, născută Ślubczakowska, soția consilierului Curții la cel mai înalt tribunal din Viena – Michał Czarnecki care, la Cernăuți, a fost vicepreședinte al APAF și L., precum și membru al Cercului Polonez.

08.18. – Cernăuți: A fost sărbătorit comandantul Mikołaj Zajączkowski la 38 de ani de serviciu la pompierii voluntari.

08.19. – Rădăuți: Corpul de vacanță din localitate a fost instruit de Bazyl Mokrański. Din cauza vremii neprielnice au venit puțini copii care, sub conducerea lui Józef Kwiatkowski, au executat corect exercițiile, jocurile și distracția.

08.20. – **Seret**, park Franciszka Józefa: Bazyli Mokrański zlustrował miejscowy korpus wakacyjny, gromadzący 57 dzieci trzy razy w tygodniu. Opiekę nad korpusem sprawował prezes Dihm oraz ks. Józef Janiszewski. Zajęcia z dziećmi prowadziły dwie córki Dihma, przede wszystkim Stefania, i syn Tadeusz. Dzięki nim dzieci dobrze wykonują ćwiczenia, znają wiele piosenek krakowskich i pięknie śpiewają.

08.21. – **Czerniowce**: Pod przewodnictwem Julii Kwiatkowskiej odbyło się posiedzenie komitetu zajmującego się zgromadzeniem funduszu na ufundowanie szarfy do nowego sztandaru miejskiego z racji 500-lecia miasta. Do komitetu weszły: Gorecka, Mokrańska, Węglowska i Sołtyńska.

08.21. – **Milijów**, Czytelnia Polska TSL: Bazyli Mokrański lustrował miejscowy korpus wakacyjny dobrze prowadzony przez oddaną pracy narodowej pannę Helenę Bohosiewiczówną. Dzięki prezesowi Stanisławowi Bohosiewiczowi Czytelnia Polska TSL dobrze prosperuje i posiada grunt pod budowę własnego Domu Polskiego.

08.21. – **Śniatyn**: W uznaniu wielorakich i licznych zasług miejscowego burmistrza Tytusa Niemczewskiego, Rada Gminna uchwaliła przyznać mu honorowe obywatelstwo.

08.22. – **Banilów n/Czeremoszem**: Bazyli Mokrański zlustrował miejscowy korpus wakacyjny (około 60 dzieci), który ćwiczył, śpiewał i uczył się katechizmu dziecka polskiego pod kierunkiem jedynie panny Solskiej (brak nauczycieli) w ogrodzie parafialnym opodal kościółka.

08.22. – **Waszkowce n/Czeremoszem**: Bazyli Mokrański zlustrował miejscowy korpus wakacyjny złożony z około 90 dzieci, stwierdzając bardzo dobre wyniki. Uczestnicy korpusu świetnie wykonywali ćwiczenia pod kierunkiem Jaworowskiego, poznali wiele wierszy i pieśni, a zdumiewali wizytatora odpowiedziami z historii Polski, dzięki owocnej pracy panny Pierówny (dyrektorka miejscowego zakładu fröblowskiego). Dla korpusu wiele zdziałali Baumgärner i Kamieniecki. Przy okazji wizytacji korpusu, Mokrański wygłosił odczyt o Konstytucji 3 Maja, stwierdził, iż budowę Domu Polskiego głównie ofiarnością miejscowych Polaków doprowadzono pod dach i że najprawdopodobniej w listopadzie zostanie ukończona. Na każdej kondygnacji znajdują się po trzy pomieszczenia, przy czym jedna z sal parterowych posiada stałą scenę. Istniejąca zaledwie od kilku miesięcy Kasa Raiffeisenowska świetnie się rozwijała, wykazując 24.000 obrotu i przyjmując liczne wpłaty oszczędnościowe. Miejscowy korespondent, podpisany kryptonimem M. S., napisał sprawozdanie z tej lustracji, które pt. „Waszkowce, d. 23 sierpnia 1908” zostało wydrukowane w rubryce Listy z kraju 68. numeru „Gazety Polskiej” z czwartku 27 sierpnia.

08.20. – **Siret**, parcul Franz Jozef: Bazyli Mokrański a instruit corpul de vacanță din localitate cu 57 de copii de 3 ori pe săptămână. Grija copiilor a revenit președintelui Dihm și pr. Józef Janiszewski. Instruirea copiilor a fost condusă de cele două fiice ale lui Dihm, mai ales Stefania, și fiul Tadeusz. Datorită lor copiii execută bine exercițiile, cunosc multe cântece cracoviene și cântă frumos.

08.21. – **Cernăuți**: Sub conducerea Juliei Kwiatkowska a avut loc ședința comitetului care se ocupă de adunarea fondului pentru eșarfa noului stindard al orașului la cei 500 de ani ai săi. În comitet au intrat: Gorecka, Mokrańska, Węglowska și Sołtyńska.

08.21. – **Milijów**, Societatea Polonă de Lectură a SȘP: Bazyli Mokrański a instruit corpul de vacanță din localitate bine condus de d-ra Helena Bohosiewiczówna dedicată activității naționale. Datorită președintelui Stanisław Bohosiewicz, Societatea Polonă de Lectură a SȘP prosperă și posedă terenul pentru construirea propriei Case Polone.

08.21. – **Śniatyn**: Ca recunoaștere a diferitelor și numeroaselor merite ale primarului Tytus Niemczewski, Consiliul Orășenesc a decis să îi confere cetățenia de onoare.

08.22. – **Bănila pe Ceremuș**: Bazyli Mokrański a instruit corpul de vacanță din localitate (aprox. 60 de copii) cu care a făcut exerciții, a cântat și a învățat castehismul copilului polonez sub îndrumarea doar a d-rei Solska (din lipsă de învățători) în grădina parohială nu departe de bisericuță.

08.22. – **Vășcăuți pe Ceremuș**: Bazyli Mokrański a instruit corpul de vacanță alcătuit din aprox. 90 de copii, confirmând rezultate foarte bune. Participanții corpului au executat foarte bine exercițiile sub comanda lui Jaworski, cunoșteau multe poezii și cântece și l-au uimit pe vizitator cu răspunsurile din istoria Poloniei datorită fructuoasei munci a d-rei Pierówna (directoarea institutului Fröblowski din localitate). Pentru corpul de vacanță a făcut multe Baumgärner și Kamieniecki. Cu ocazia vizitării corpului de vacanță Mokrański a conferențiat despre Constituția din 3 Mai, a afirmat că ridicarea Casei Polone, datorită dărniceii polonezilor din localitate, a ajuns la acoperiș și probabil în noiembrie va fi terminată. La fiecare nivel se află câte trei încăperi, iar una din sălile de la parter are o scenă permanentă. Existentă abia de câteva luni, Casa Raiffeisen s-a dezvoltat la 24000 cifra de afaceri și primind numeroase economii. Un corespondent local, semnat cu criptonimul M.S., a scris un raport despre control intitulat „Vășcăuți, 23 august 1908” tipărit în rubrica Scrisori din țară în numărul 68 al „Gazetei Polone” de joi, 27 august.

08.<23. – **Czerniowce**, park Jordana: Prezes czerniowieckiego „Sokoła” Bazyli Mokrański spędził ostatni tydzień w Kołomyi, Krakowie i Lwowie, zapoznając się z urządzeniami tamtejszych parków Jordana.

08.23. – **Milijów**: Bazyli Mokrański zlustrował miejscowy korpus wakacyjny.

08.23. – **Nowy Sącz**: Przeżywszy lat 68 zmarł ks. Stanisław Załęski, znany z prowadzonych rekolekcji dla inteligencji w Czerniowcach.

08.23. – **Sadogóra**, ogród miejski: Miejscowy „Sokół” urządził festyn połączony z popisami korpusów wakacyjnych. Pod kierunkiem miejscowego naczelnika Ostrowskiego i Draznera dziewczęta i chłopcy sprawnie wykonali ćwiczenia z chorągiewkami i laskami. Były wiersze patriotyczne i piękne przemówienie Bazylego Mokrańskiego, który zachęcał uczestników do otwartego przyznawania się do polskości, oraz Tadeusza Zubrzyckiego. Impreza zakończyła się tańcami do późnego wieczora.

08.24. – **Czerniowce**, rezydencja OO. Jezuitów: Rozpoczęły się rekolekcje dla księży.

08.26. – **Czerniowce**: Rada Szkolna Krajowa mianowała nauczycielami m.in. Jerzego Fedorowicza w Nowych Mamajowcach dla Równy (Rewna), Ferdynanda Łozińskiego w Słobodzie Rarańczu dla Wołoki, Annę Iwanicką w Kuczurowie Małym dla szkoły żeńskiej w Zastawnej; nauczycielami młodszymi: Jerzego Helerowicza w Dornawatrze, Rudolfa Zybaczyńskiego w Lenkowcach, Julię Królikowską w Fürstenthalu dla Augustowa (Augustendorf), Klaudię Lisiniecką w Berbesztach. Starszego nauczyciela Leona Zawadzkiego przeniosła do Idzesztów.

08.<27. – **Wiener Neustadt**, wystawa pszelnicza: Nauczyciel szkoły ludowej w Serecie Rudolf Malinowski otrzymał medal państwowy za wyśmienity miód stołowy.

08.<30. – **Lwów**: Wydział Czytelni Towarzystwa Oświaty Ludowej ogłosił konkurs na napisanie popularnej historii Polski (8 arkuszy).

08.<30. – Zapowiedziano utworzenie w najbliższym czasie polskiej kasy pożyczkowej w Dunawcu, Laurence, Nowej Żadowie, Nowym Sołońcu i Rudzie.

08.<30. – **Głęboka**, Polska Kasa Raiffeisenowska: Przeprowadzona lustracja wykazała złe funkcjonowanie tej instytucji. Wyrażono nadzieję, że włączenie się dr. Aleksandra Skibniewskiego poprawi sytuację Kasy.

08.<30. – **Waszkowce n/Czeremoszem**: Przeprowadzona lustracja wykazała wzorowe funkcjonowanie tej instytucji dzięki wkładowi ks. Marcelego Zawadowskiego.

08.<30. – Założono polską Kasę Raiffeisena w Sadogórze, Stróżeńcu i Suczawie.

08.30. – **Czerniowce**: Ukazał się 70. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym ukazała się kronikarska notatka, kolejny raz sygnalizująca opłakane położenie organistów w kościołach rzymskokatolickich. Ich miesięczne wynagrodzenie wynosiło zaledwie 10,50 kor.

08.<23. – **Cernăuți**, parcul Jordan: Președintele Asociației „Sokół” din Cernăuți Bazyli Mokrański a petrecut ultima săptămână în Colomeea, Cracovia și Lvov, cunoscând organizarea parcurilor Jordan de acolo.

08.23. – **Milijów**: Bazyli Mokrański a instruit corpul de vacanță din localitate.

08.23. – **Nowy Sącz**: A decedat la vârsta de 68 de ani Stanisław Załęski, cunoscut pentru conducerea recolecțiilor pentru intelectualii din Cernăuți.

08.23. – **Sadagura**, grădina orașului: Asociația „Sokół” din localitate a organizat un festin cu evoluția corpurilor de vacanță. Sub conducerea șefului local Ostrowski și a lui Drazner, fetele și băieții au executat cu succes exercițiile cu stegulețe și bastoane. Au fost poezii patriotice și frumosul discurs al lui Bazyli Mokrański care a îndemnat la recunoașterea deschisă a polonității și al lui Tadeusz Żubrzycki. Manifestarea s-a încheiat cu dans până seara târziu.

08.24. – **Cernăuți**, reședința Iezuiților. Au început recolecțiile pentru preoți.

08.26. – **Cernăuți**: Consiliul Școlar al Țării a numit cadre didactice, printre alții pe Jerzy Fedorowicz în Mămăuții Noi, pentru Równa (Rewna) pe Ferdynand Łoziński în Rarancea pentru Wołak, pe Anna Iwanicka în Cuciurul Mic pentru școala de fete din Zastavna; învățători mai tineri: Jerzy Helerowicz în Vatra Dornei, Rudolf Zubaczyński în Lencăuți, Julia Królikowska în Augustendorf, Claudia Lisiniecka în Berbești. Învățătorul mai vârstnic Leon Zawadzki a fost mutat în Idzești.

08.<27. – **Wiener Neustadt**, expoziția apicolă: Învățătorul școlii populare din Siret a primit medalia de stat pentru excelenta miere de masă.

08.<30. – **Lvov**: Conducerea Asociației Învățămantului Popular a anunțat un concurs pentru scrierea unei istorii populare a Poloniei (8 coli).

08.<30: S-a anunțat înființarea în cel mai scurt timp a casei polone de împrumut în Dunavăț, Laurence, Jadova Nouă, Solonețu Nou și Ruda.

08.<30. – **Adâncata**, Casa Polonă Raiffeisen: Controlul a evidențiat proasta funcționare a acestei instituții. S-a exprimat speranța că implicarea dr. Aleksander Skibniewski va îndrepta situația Casei.

08.<30. – **Vășcăuți pe Ceremuș**: În urma controlului efectuat a reieșit o funcționare model datorită contribuției pr. Marceli Zawadowski.

08.<30. – S-au înființat case Raiffeisen în Sadagura, Storojineț și Suceava.

08.30. – **Cernăuți**: A apărut nr. 70 al anului 26 al „Gazetei Polone” în care apare o notă cronicărească care semnalizează iar situația de plâns a organiștilor din bisericile romano-catolice. Salariul lor lunar se

i mimo przedłożenia sprawy w Rządzie Krajowym i ks. prał. Józefowi Schmidowi nie uległa zmianie. W tymże numerze oferowano także miejsca dla dziewcząt i chłopców na stancjach.

08.30. – Głęboka: Po porannej Mszy Św. udano się do lasku, gdzie uczestnicy korpusów wakacyjnych (dziewczeta pod kierunkiem Janiny Winiarskiej, chłopcy pod przewodnictwem Jana Nadolnego) wykonali ćwiczenia. Dzieci obdzielono podarkami dzięki ofiarności dr. Aleksandra Skibniewskiego, a Skibniewska uraczyła dzieci podwieczorkiem. Własny bufet obsługiwały panie Drot i Nadolna. Wieczorem amatorzy zaprezentowali przedstawienie „Do czego prowadzi gorzałka”. O północy pochód ze śpiewem i muzyką wyruszył do Czytelni Polskiej, gdzie zakończono zabawę, która przyniosła około 100 kor. dochodu.

08.30. – Żuczka, ogród cukrowni: Zakończenie korpusów wakacyjnych popisami z udziałem korpusów z Czerniowiec (ponad 100 dzieci), Sadogóry (ok. 100 dzieci) i młodzieży z Towarzystwa im. Kilińskiego z dr. Mitkiewiczem. Ćwiczenia wykonywały oddzielnie korpusy z Czerniowiec i Sadogóry, oddzielnie młodzież rękodzielnicza z czerniowieckiego Towarzystwa im. J. Kilińskiego. Przemawiał prezes czerniowieckiego „Sokoła” Bazyli Mokrański. Młodzieży rozdano nagrody.

08.30.-09.05. – Czerniowce: Przyjmowano zapisy uczennic do klasy pierwszej ośmioklasowej szkoły żeńskiej z prawem publiczności SS. Rodziny Maryi.

dr Jan Bujak – Kraków

ridica abia la 10,50 c. și în ciuda situației expuse în Guvernul Țării și pr. prelat Józef Schmid, problema nu s-a schimbat. În același număr s-au oferit de închiriat locuri pentru fete și băieți.

08.30. – Adâncata: După Sf. Liturghie de dimineață, s-a mers în pădurice unde participanții la corpurile de vacanță (fetele sub conducerea Janinei Winiarska, băieții conduși de Jan Nadolny) au executat exerciții. Copiilor li s-au împărțit daruri datorită dr. Aleksander Skibniewski, iar soția a oferit o gustare. Bufetul a fost servit de doamnele Drot și Nadolna. Seara amatorii au prezentat spectacolul „La ce duce alcoolul”. La miezul nopții, cu cânt și muzică, participanții au plecat la Societatea de Lectură unde s-a încheiat petrecerea al cărei venit s-a ridicat la aprox. 100 c.

08.30. – Jucica, grădina fabricii de zahăr: Încheierea corpurilor de vacanță cu evoluții și participarea corpurilor din Cernăuți (peste 100 de copii), Sadagura (aprox. 100 de copii) și a tinerilor din Asociația „Kiliński” cu dr. Mitkiewicz. Exercițiile au fost efectuate separat de corpurile din Cernăuți și Sadagura, separat de tinerii de la Asociația „J. Kiliński” din Cernăuți. A vorbit președintele Asociației „Sokół” Bazyli Mokrański. Tinerilor li s-au împărțit premii.

08.30. – 09.05.- Cernăuți: Se primesc înscrieri ale elevelor pentru prima clasă a școlii de fete de opt clase cu drept de publicitate pentru Surorile Familiei Mariei.

Trad. St. Iachimovschi

Atelierele de dans, muzică și cânt de la Złotnik și Solonețu Nou

În perioada 19-24 iunie 2015, ansamblul „Sołonzanka” a participat la Złotnik (Polonia) la prima etapă a ediției a X-a a atelierelor de dans, muzică și cânt.

Localitatea Złotnik este locuită în mare parte de familii de munteni polonezi repatriați după cel de-al doilea război mondial din Bucovina (România) mai precis din Solonețu Nou. Odată cu repatrierea au luat cu ei tradițiile, obiceiurile, portul și graiul pe care le-au păstrat până în prezent.

La nivelul localității Złotnik activează ansamblul muntenilor polonezi „Dolina Nowego Sołoncea” înființat în anul 1984 care este înrudit cu ansamblul muntenilor polonezi „Sołonzanka” din Solonețu Nou. Ambele ansambluri au rădăcini comune provenind din aceeași regiune Czadca din Slovacia,

Warsztaty taneczne, muzyczne i śpiewacze w Złotniku i Nowym Sołonce

W okresie 19-24 czerwca 2015 r. zespół „Sołonzanka” przebywał w Polsce, w Złotniku, aby uczestniczyć w pierwszej części X edycji warsztatów tanecznych, muzycznych i śpiewaczych.

Miejscowość Złotnik zamieszkują rodziny górali polskich, repatriantów po drugiej wojnie światowej z rumuńskiej Bukowiny, dokładnie z Nowego Sołoncea. Do Polski zabrali ze sobą swoje tradycje, obyczaje, strój ludowy i gwarę, które zachowali do dziś.

W Złotniku działa zespół górali czadeckich „Dolina Nowego Sołoncea”, założony w 1984 r., którego członkowie spokrewnieni są z członkami zespołu „Sołonzanka” z Nowego Sołoncea. Oba zespoły mają wspólne korzenie, sięgające regionu czadeckiego na Słowacji, dokąd dotarli najpierw z Beskidu Śląskiego.

unde au emigrat mai întâi muntenii polonezi din Bezkiții Silezieni. Repertoriul celor două ansambluri este, de asemenea, comun prezentând cântecele și dansurile specifice muntenilor polonezi Czadca.

Atelierele de dans, muzică și cânt au fost organizate în anul 2005 la Złotnik, la inițiativa lui Wiktor Bryjak, coordonator al ansamblului „Dolina Nowego Sołońca”. Pe toată durata atelierelor, cele două ansambluri învață cântece și dansuri noi, sunt organizate repetiții zilnice, care sunt finalizate cu evoluția comună a ambelor ansambluri atât în localitatea Złotnik cât și la diferite festivaluri.

Prima etapă a atelierelor din anul acesta de la Złotnik a început cu Sf. Liturghie, oficiată de către pr. capelan Jerzy Najdek, la biserica Sf. Ioan Botezătorul din localitate în intenția ambelor ansambluri. După Sf. Liturghie, ansamblurile și invitații s-au îndreptat către Casa de Cultură din Złotnik. Aici a avut loc evoluția comună a celor două ansambluri „Dolina Nowego Sołońca” și „Sołonzanka”, după care a urmat o petrecere.

A devenit o tradiție ca după atelierele de la Złotnik ambele ansambluri să plece la Festivalul Internațional „Întâlniri Bucovinene” de la Jastrowie (Polonia) unde susțin spectacole comune pe toată perioada festivalului.

În perioada 17-20 iulie ambele ansambluri au participat la festivalul internațional „Întâlniri Bucovinene” de la Câmpulung Moldovenesc.

În perioada următoare, 20-28 iulie a început etapa a doua a celei de-a X-a ediții a atelierelor de dans, muzică și cânt la Solonețu Nou organizată de Uniunea Polonezilor din România, la inițiativa domnului Ghervazen Longher, președintele acesteia. Pe lângă repetițiile zilnice s-au organizat excursii și vizitarea obiectivelor principale din localitate (biserica, școala, cimitirul vechi și piatra Solonețului). Îmbinând utilul cu plăcutul, s-a organizat o excursie la barajul de la Bicz, la Lacul Roșu și Cheile Biczului. Tinerii au rămas plăcut impresionați de minunatele peisaje din această zonă. Tot la Bicz se află placa comemorativă în memoria lui Ignacy Mościcki unde au depus o jerbă de flori.

S-a organizat, de asemenea, o excursie la Suceava unde s-a vizitat Cetatea de Scaun a lui Ștefan cel Mare precum și sediul Uniunii Polonezilor din România, unde domnul Ghervazen Longher, ca de obicei, i-a întâmpinat pe tineri cu zâmbetul pe buze, i-a primit în biroul său povestindu-le istoria polonezilor ce trăiesc aici, a construcției și reconstrucției Casei Polone din Suceava.

Bazilica Minor din Cacica, care este denumită și grădina Maicii Domnului, atrage anual un număr mare de pelerini. Icoana miraculoasă a Maicii Domnului de

Wspólny jest także repertuar obu zespołów, zawierający pieśni i tańce górali czadeckich.

Warsztaty taneczne, muzyczne i śpiewacze zorganizowano po raz pierwszy w 2005 r. w Złotniku z inicjatywy Wiktora Bryjaka, kierownika zespołu „Dolina Nowego Sołońca”.

W czasie trwania warsztatów oba zespoły uczą się nowych pieśni i tańców, odbywają codzienne próby, zakończone wspólnymi występami w Złotniku, jak również na różnych festiwalach.

Pierwszą część tegorocznych warsztatów rozpoczęła msza święta odprawiona przez ks. Jerzego Najdka, kapelana górali czadeckich w Polsce w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Złotniku w intencji obu zespołów. Po mszy zespoły i zaproszeni goście przeszli do miejscowego Domu Kultury, gdzie miał miejsce wspólny występ zespołów „Dolina Nowego Sołońca” i „Sołonzanka”, zakończony zabawą.

Stało się już tradycją, że po warsztatach w Złotniku oba zespoły wyjeżdżają na Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” w Jastrowiu, gdzie dają wspólne występy podczas trwania festiwalu.

W dniach 17-20 lipca oba zespoły uczestniczyły także w rumuńskiej edycji festiwalu „Bukowińskie Spotkania” w Câmpulung Moldovenesc.

Zaraz potem, w dniach 20-28 lipca, rozpoczęła się druga część X edycji warsztatów tanecznych, muzycznych i śpiewaczych, tym razem w Nowym Sołońcu, zorganizowana przez Związek Polaków w Rumunii z inicjatywy prezesa Gerwazego Longhera. Obok codziennych prób odbywały się także wycieczki i zwiedzanie najważniejszych miejsc (kościół, szkoła, stary cmentarz i sołonieckie wzgórze). Łącząc przyjemne z pożytecznym zorganizowano wycieczkę do zapory wodnej w Bicz, do Czerwonego Jeziora (Lacul Roșu) i do wąwozu Bicz (Cheile Biczului). Cudowne krajobrazy zrobiły na młodzieży ogromne wrażenie. W miejscowości Bicz, na budynku urzędu miejskiego znajduje się tablica poświęcona pobytowi w tym miejscu prezydenta RP Ignacego Mościckiego, pod którą złożono wiązanek kwiatów.

Zorganizowano również wycieczkę do Suczawy, gdzie zespoły zwiedziły twierdzę tronową Stefana Wielkiego i siedzibę Związku Polaków w Rumunii, gdzie prezes Gerwazy Longher powitał młodzież z radością, przyjął ich w swoim biurze i opowiedział im historię Polaków tutaj żyjących, a także o powstaniu i odnowieniu Domu Polskiego w Suczawie.

Bazylika Mniejsza w Kaczyce, nazywana ogrodem Matki Bożej przyciąga corocznie ogromną

la Cacica care se află în altarul principal în bazilică i-a chemat și pe acești tineri să se unească în rugăciune și s-o venereze într-una din zile în cadrul atelierelor. De asemenea au vizitat Salina din Cacica, ghidul lor fiind chiar domnul Ghervazen Longher, care i-a însoțit pe tot parcursul vizitei în mină. Împreună au coborât pe multele trepte, ajungând la capelă, la sala de dans, la lac, la terenul de sport.

La doi pași de mină se află ștrandul cu apă sărată unde tinerii noștri au avut ocazia să petreacă câteva ore de destindere. Au fost impresionați de faptul că apa sărată ține corpul omenesc la suprafață. S-a mai făcut o deplasare la bazinul din Gura Humorului, unde tinerii s-au bălăcit în apă, dar de data aceasta în apă nesărată.

Duminică, 26 iulie ambele ansambluri au plecat la Pleșa unde au participat la Sf. Liturghie de hram la biserica „Sf. Ana”. A urmat repetiția generală și pregătirea pentru plecare la festivalul muntenilor polonezi și a 52-a Săptămână a Culturii din Beskidy, care a avut loc de pe 29 iulie până pe 2 august.

A 52-a Săptămână a Culturii din Beskidy din acest an a adunat în jur de șapte mii de interpreți, în 99 ansambluri de cântece și dansuri, precum și un număr greu de stabilit de creatori populari, orchestre, grupe de cântăreți și de soliști. În timpul celei de a 52-a Săptămâni a Culturii din Beskidy au dat un spectacol 17 ansambluri internaționale de pe diferite continente.

Spectacolele comune ale ansamblurilor noastre „Dolina Nowego Szołca” și „Sołoncanka” au avut loc pe estrada în aer liber din Maków Podhalański și în Oświęcim. Înaintea spectacolului am avut ocazia să vizităm lagărul de concentrare Auschwitz.

Sâmbătă 1 august ansamblurile „Dolina Nowego Szołca” și „Sołoncanka” au participat la Întâlnirea Internațională Folclorică „Gorolski Święto” în partea cehă.

Deja se încheie cele zece ateliere ale noastre, s-au terminat repetițiile, concertele, spectacolele, a sosit timpul să ne întoarcem la casele noastre. Atelierele de dans, muzică și cânt contribuie la cultivarea și conservarea valorilor culturale specifice muntenilor polonezi, la păstrarea și transmiterea din generație în generație a tradițiilor culturale, a obiceiurilor, a portului și a limbii, prilej de perfecționare și pregătire a celor două ansambluri în vederea susținerii spectacolelor comune viitoare.

Pe toată durata atelierelor de dans, muzică și cânt, domnul Ghervazen Longher, președintele Uniunii Polonezilor din România a fost, mereu prezent, însoțindu-ne în excursii, participând la toate repetițiile și pregătirile celor două ansambluri, intervenind cu indicații utile și prețioase privind activitatea și programul acestor ateliere.

liczbę pielgrzymów. Cudowny obraz Matki Boskiej Kaczyckiej, która znajduje się w głównym ołtarzu zgromadziła jednego z dni warsztatowych młodzież z zespołów na wspólnej modlitwie. Zwiedzili wówczas także miejscową kopalnię soli. Ich przewodnikiem był prezes Gerwazy Longher, który towarzyszył im podczas zwiedzania kopalni. Razem pokonali schody prowadzące do kaplicy, obejrzeni podziemną salę balową, jezioro, boisko. Tuż obok kopalni znajduje się basen solankowy. Młodzież miała więc okazję do kilkugodzinnego relaksu. Byli pod wrażeniem tego, że słona woda utrzymuje ciało na powierzchni. Tego dnia młodzież miała okazję popływać także w niesłonej wodzie, na basenie w Gura Humorului.

W niedzielę 26 lipca oba zespoły pojechały do Pleszy, gdzie uczestniczyły we mszy świętej odpustowej w kościele pw. św. Anny. Odbyła się jeszcze próba generalna do wyjazdu na Festiwal Górali Polskich i 52. Tydzień Kultury Beskidzkiej, które odbyć się miały w dniach 29 lipca-2 sierpnia.

52. Tydzień Kultury Beskidzkiej w tym roku zgromadził około siedmiu tysięcy wykonawców z 99 zespołów pieśni i tańca oraz trudną do zliczenia ilość twórców ludowych, kapel, grup śpiewaczych i solistów. Wystąpiło 17 zespołów zagranicznych z różnych kontynentów.

Wspólne występy naszych zespołów „Dolina Nowego Szołca” i „Sołoncanka” odbyły się na estradzie plenerowej w Makowie Podhalańskim i w Oświęcimiu. Przed występem mieliśmy okazję zobaczyć obóz koncentracyjny Auschwitz.

W sobotę 1 sierpnia natomiast oba zespoły wzięły udział w Międzynarodowym Spotkaniu Folklorystycznym „Gorolski Święto” na Zaolziu.

Skończyły się nasze dziesiąte warsztaty taneczne, muzyczne i śpiewacze, skończyły się próby, koncerty, występy, nadszedł czas powrotu do domów.

Warsztaty co roku przyczyniają się do kultywowania i zachowania naszych wartości kulturowych, do utrzymywania i przekazywania z pokolenia na pokolenie tradycji, obyczajów, stroju ludowego i języka, są okazją do doskonalenia warsztatu obu zespołów i przygotowania wspólnych występów.

Przez cały czas trwania warsztatów obecny był prezes Gerwazy Longher, towarzyszący nam podczas wycieczek, uczestniczący we wszystkich próbach i przygotowaniach, dzielący się z zespołami pożytecznymi, cennymi wskazówkami, dotyczącymi wspólnych działań i programu warsztatów.

Prin intermediul acesta, dorim să-i mulțumim pentru implicare și grija deosebită pe care o acordă tineretului, pentru faptul că este mereu preocupat de activitățile întreprinse care duc la păstrarea și transmiterea tradițiilor și obiceiurilor moștenite.

Ana Zielonka

Korzystając z okazji pragniemy mu podziękować za zaangażowanie i szczególną troskę, za fakt, że nieustannie zajmuje się działaniami, prowadzącymi do zachowania i przekazywania kolejnym pokoleniom odziedziczonych po przodkach tradycji i obyczajów.

Tłum. Iłona Biseada

PIĘKNA NASZA POLSKA CAŁA FRUMOASĂ ESTE POLONIA NOASTRĂ
POLSKIE OBIEKTY NA LIŚCIE ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO
OBIECTIVE POLONEZE PE LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL UNESCO

PARK MUŻAKOWSKI

Źródło: cpoznajpolske.onet.pl

W 2004 r. na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpisano Park Mużakowski. Jest to transgraniczny obiekt polsko-niemiecki leżący po obu stronach Nysy Łużyckiej, wzdłuż której przebiega granica polsko-niemiecka. Powstał on w latach 1815-1844 z fundacji księcia Hermana von Puckler-Muskau. Harmonijnie wpisując się w wiejski krajobraz, zapoczątkował nowe podejście w projektowaniu krajobrazu i wpłynął na rozwój architektury krajobrazu w Europie i Ameryce. Zaprojektowany jako „obraz malowany za pomocą roślin”, wykorzystywał miejscową roślinność do podkreślenia walorów istniejącego krajobrazu. Park Mużakowski należy do najwybitniejszych osiągnięć europejskiej architektury ogrodniczej XIX w. Jego powierzchnia wynosi około 700 ha, w tym około 500 ha znajduje się po polskiej stronie. Najciekawsze turystycznie miejsca znajdują się w pobliżu Bad Muskau w Saksonii oraz Łęknicy w województwie lubuskim. Po stronie niemieckiej zlokalizowana jest jego centralna część, z zabudowaniami rezydencjalnymi i ogrodami. Po stronie polskiej znajduje się natomiast naturalistyczny park połączony dwoma mostami: Mostem Podwójnym i Mostem Angielskim.

W 1945 r., podczas działań wojennych, zniszczona została większość budowli parkowych. Po 1945 r., wraz z ustanowieniem granicy państwowej na Odrze i Nysie Łużyckiej, park został podzielony na część lewo-brzeżną niemiecką i prawobrzeżną polską. W 1989 r. doprowadzono do podpisania międzynarodowej umowy w sprawie podjęcia wspólnych, polsko-

PARCUL MUŻAKOWSKI

În anul 2004, pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO a fost înscris Parcul Mużakowski. Acesta este un obiectiv transfrontalier polono-german care se află pe ambele maluri ale Nysei Łużycka, de a lungul căreia trece frontiera polono-germană. A fost înființat în anii 1815-1844 prin fundația prințului Herman von Puckler-Muskau. Înscriindu-se armonios în peisajul rural, a constituit începutul unei abordări noi în proiectarea peisajului și a influențat dezvoltarea arhitecturii peisagiste în Europa și în America. Proiectat ca un „tablou pictat cu ajutorul plantelor”, a folosit flora locală pentru a sublinia valorile peisajului existent. Parcul Mużakowski este cea mai remarcabilă realizare a arhitecturii horticoale europene a sec. XIX. Suprafața lui are 700 ha, din care 500 se află pe partea polonă. Locurile turistice cele mai interesante se află în apropiere de Bad Muskau în Saxonia, precum și Łęknica din voievodatul Lubuskie. Pe partea germană este localizată zona lui centrală, cu construcții rezidențiale și grădini. În schimb, pe partea poloneză, se află parcul naturist, legat de cele două poduri: Podul Dublu și Podul Englezesc.

În anul 1945, în timpul operațiunilor de război, a fost distrusă majoritatea construcțiilor din parc. După anul 1945, odată cu stabilirea frontierei de stat pe Oder și Nysa Łużycka, parcul a fost împărțit în partea de pe malul stâng german și de pe malul drept polonez. În anul 1989 s-a ajuns la semnarea acordului internațional privind angajarea activităților comune polono-germane pentru reconstrucția și protecția Parcului Mużakowski.

Źródło: globtroter.pl

Źródło: aska1111.wordpress.com

niemieckich, działań na rzecz rekonstrukcji i ochrony Parku Mużakowskiego.

W Parku Mużakowskim znajdują się wyznaczone szlaki piesze, rowerowe i konne. Wędrując wyznaczonymi trasami po malowniczo wijących się ścieżkach napotykamy punkty widokowe z kamiennymi ławkami, z których roztaczają się wspaniałe widoki na wybrane elementy kompozycji. Stojąc na Wzgórzu Hilki, w ideowym środku parku, w którym miała powstać Świątynia Wytrwałości, rozciąga się panorama na rzekę i Łąkę Zamkową z Nowym i Starym Zamkiem. Wędrując dalej napotykamy odrestaurowany Most Książęcy z ażurową balustradą z piaskowca. Stamtąd droga prowadzi do Mauzoleum. Dochodząc do najwyższego tarasu mamy widok na dolinę Nysy. Schodząc niżej otwiera się przed zwiedzającymi niezwykle romantyczna sceneria – Ścieżka Sary – wijąca się w głębokim wąwozie z licznymi kładkami nad strumykiem, pięknie wkomponowanymi schodami z naturalnego kamienia i Mostem Arkadowym. Nieco dalej usytuowany jest Wiadukt, który stanowił kiedyś wejście do parku od strony wschodniej, a za nim teren dawnych szkółek z Jeziorem Skowronków i starymi sadami owocowymi.

Park o każdej porze roku, a nawet dnia, przybiera inną szatę i odkrywa przed turystami swoje piękno. Potrzeba jeszcze wiele lat pracy, aby park odzyskał dawną świetność. Zaniechania w pielęgnacji i powojenne zniszczenia są wciąż widoczne.

Od końca lat 80. XX w. park jest przedmiotem polsko-niemieckiego projektu rewaloryzacji. Jest to jedyny w Europie przykład ścisłej współpracy dwóch państw na rzecz ochrony i konserwacji krajobrazu kulturowego. Działania prowadzone w Parku Mużakowskim uzyskały potwierdzenie i międzynarodową aprobatę. W 2004 r. Park Mużakowski został uznany za Pomnik Historii i wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Źródło: lubuskie.regiopedia.pl

În Parcul Mużakowski se află trasee pietonale marcate, trasee pentru bicicliști și călăreți. Plimbându-ne pe traseele marcate, pe potecile încolăcite pitoresc, dăm peste locuri cu panorame cu bănci de piatră, de unde se văd imagini splendide spre elemente alese ale compoziției. Oprindu-ne pe Dealul Hilki, în mijlocul imaginar al parcului, în care trebuia să fie ridicat Templul Perseverenței, ni se descoperă panorama spre râu și Lunca Castelului cu Noul și Vechiul Castel. Mergând mai departe, întâlnim Podul Princiar renovat cu o balustradă ajurată din gresie. De acolo drumul duce spre Mausoleu. Ajungând la terasa cea mai înaltă, avem vederea către valea Nysei. Mai jos, în fața vizitatorilor se deschide o scenă extraordinară de romantică – Căderea Sarei – care șerpuiește într-un defileu adânc cu multe podețe deasupra pârâiașelor, cu scara frumos compusă din piatră naturală, precum și Podul cu Arcade. Puțin mai departe este situat Viaductul care cândva constituia intrarea în parc din partea estică, iar după el terenul fostelor pepiniere cu Lacul Ciocârlilor și bătrânele livezi.

Parcul în orice anotimp, chiar în timpul zilei, îmbracă o altă haină și descoperă în fața turiștilor frumusețea sa. Este nevoie încă de mulți ani de muncă pentru ca parcul să recapete splendoarea de demult. Neglijența în întreținere și devastările de după război sunt încă vizibile.

De la sfârșitul anilor 80. ai sec. XX parcul este subiectul unui proiect de revalorizare polono-german. Acesta este unicul exemplu din Europa de colaborare strănsă a două țări pentru ocrotirea și conservarea peisajului cultural. Activitățile întreprinse în Parcul Mużakowski au căpătat confirmare și aprobare internațională. În anul 2004 Parcul Mużakowski a fost recunoscut ca Monument de Istorie și înscris pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Barbara Breabăn

250 LAT TEATRU PUBLICZNEGO W POLSCE

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2015 Rokiem Polskiego Teatru, w przekonaniu o jego wyjątkowej historii oraz roli, jaką odgrywa we współczesnym życiu naszego kraju” – napisano w uchwale.

Przypomniano w niej, że powołanie Teatru Narodowego w 1765 r. stało się jednym z fundamentalnych wydarzeń ustanawiających system opieki państwa nad powszechnie dostępną kulturą. „Akt ten stał się zarazem niepowtarzalnym świadectwem udziału Polski w procesie kształtowania nowoczesnej, demokratycznej Europy. Dziś bezpośrednimi spadkobiercami teatru powołanego przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego są Teatr Narodowy w Warszawie i Teatr Wielki – Opera Narodowa, które w roku 2015 świętować będą jubileusz 250-lecia istnienia” – czytamy w uchwale.

Zaznaczono w niej także, że spadkobiercami tej tradycji są również Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie oraz rozproszona po całym kraju sieć ponad 100 teatrów – instytucji artystycznych – dotowanych ze środków publicznych.

Rok 2015 jest rokiem 250-lecia Teatru Publicznego w Polsce. Pod auspicjami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w całym kraju i przez cały rok prowadzone będą liczne i różnorodne projekty i wydarzenia, których koordynatorem jest Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie.

19 listopada 2015 r. będziemy obchodzić 250. rocznicę pierwszego przedstawienia wystawionego przez polski zespół aktorski z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Trupa ta stała się załącznikiem najstarszego stałego, zawodowego, publicznego teatru polskiego, który później przyjął nazwę Teatr Narodowy. Jubileusz ten to nie tylko okazja do przypomnienia rocznicy powołania działającej do dziś w Warszawie najważniejszej polskiej sceny, ale przede wszystkim święto teatru publicznego, a także wyraz uznania dla dorobku artystów i ich udziału

Teatr Wybrzeże – Gdańsk

Źródło: spacerownikteatralny.pl

250 DE ANI DE TEATRU PUBLIC ÎN POLONIA

Teatr Wielki w Warszawie (ok. 1890)

Źródło: pl.wikipedia.org

„Seimul Republicii Polone a declarat anul 2015 Anul Teatrului Polonez, având convingerea despre istoria lui deosebită, precum și rolul pe care îl joacă în viața contemporană a țării noastre” – s-a scris în hotărâre.

Este amintit în ea că înființarea Teatrului Național în anul 1765 a fost unul din evenimentele fundamentale care au consfințit protecția statului asupra culturii general accesibile. „Actul acesta a devenit, în același timp, o mărturie nerepetabilă a participării Poloniei la procesul formării Europei moderne, democratice. Astăzi, moștenitorii direcți ai teatrului numit fondat de regele Stanisław August Poniatowski sunt Teatrul Național din Varșovia și Teatrul Mare – Opera Națională, care în anul 2015 vor sărbători jubileul a 250 de ani de existență” – citim în hotărâre.

S-a subliniat, de asemenea, că moștenitorii acestei tradiții sunt și Teatrul Vechi „Helena Modrzejewska” din Cracovia, precum și rețeaua de mai mult de o sută de teatre din toată țara – instituții artistice – dotate din mijloace publice.

Anul 2015 este anul celor 250 de ani de Teatru Public în Polonia. Sub auspiciile Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, în toată țara și tot anul se vor desfășura multe și variate proiecte și evenimente al căror coordonator este Institutul Teatral „Zbigniew Raszewski” din Varșovia.

Pe 19 noiembrie vom aniversa 250 de ani de la primul spectacol jucat de către colectivul polonez de actori din inițiativa regelui Stanisław August Poniatowski. Această trupă a devenit nucleul celui mai vechi, stabil, profesionist teatru polonez public, care mai târziu a luat denumirea de Teatru Național. Jubileul acesta nu este numai ocazia de a ne aminti aniversarea înființării celei mai importante scene poloneze care

Wrocławski Teatr Lalek

Zródło: pl.wikipedia.org

w kształtowaniu postawy obywatelskiej i patriotycznej. Świątowanie jubileuszu wypływa też z przekonania, że teatr publiczny, zwłaszcza w państwie demokratycznym, jest przestrzenią debaty, narzędziem myśli krytycznej oraz miejscem odkrywania i prezentacji innowacyjnych rozwiązań.

Przez 250 lat polski teatr udowodnił, że stanowi instytucję obywatelską, zaangażowaną w diagnozowanie i rozwiązywanie problemów społecznych. Spełniał te funkcje, działając niekiedy w bardzo trudnych warunkach politycznych, ograniczany cenzurą, poddawany kontroli ideologicznej i zmuszany do kompromisów. Nie utracił jednak zaufania społecznego i wysokiej rangi pośród innych instytucji publicznych. Co więcej, w specyficznych sytuacjach, w jakich znajdowała się polska kultura, to właśnie teatr był źródłem realizowanych potem w życiu społecznym modeli postępowania. Dziś także pozostaje ściśle związany z otaczającą go rzeczywistością. Mimo poważnego wieku nie daje się zamknąć w granicach dostojnego „przybytku sztuki”, zmuszając do myślenia, czasem prowokując i oburzając.

Teatr publiczny jest finansowany ze środków państwowych i samorządowych ze względu na swe znaczenie dla dziedzictwa narodowego i kultury polskiej.

Barbara Breabăn

funcționează până azi la Varșovia, dar înainte de toate este sărbătoarea teatrului public, precum și expresia aprecierii pentru patrimoniul artiștilor și participarea lor la formarea atitudinii cetățenești și patrionikteatralnyotice. Sărbătorirea jubileului reiese, de asemenea, din convingerea că teatrul public, mai ales într-un stat democratic, este spațiul disputelor, instrumentul gândirii critice, precum și locul descoperirii și prezenței rezolvărilor inovatoare.

**Narodowy Stary Teatr
im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie**

Autor: Zygmunt Put Zepte0202

Timp de 250 de ani, teatrul polonez a dovedit că este o instituție cetățenească, angajată în diagnoza și rezolvarea problemelor sociale. A îndeplinit aceste funcții, activând uneori, în condiții politice foarte grele, îngrădit de cenzură, supus controlului ideologic și obligat la compromisuri. Totuși n-a pierdut încrederea societății și prestigiul înalt printre alte instituții publice. Mai mult, în situații specifice în care s-a aflat cultura poloneză, chiar teatrul a fost izvorul modelelor de comportament, realizate mai târziu în viața socială. Astăzi, de asemenea, este strict legat de realitatea care îl înconjoară. În ciuda vârstei înaintate, nu poate fi închis în granițele respectabilului „templu al artei”, obligând la gândire, uneori provocând și indignând.

Teatrul public este finanțat din mijloace de stat și ale autoadministrației, din cauza importanței sale pentru patrimoniul național și cultura poloneză.

RECENZII / RECENZJE

DIALOG CU ETERNITATEA

Karol Józef Wojtyła (18 mai 1920-2 aprilie 2005), devenit pe 16 octombrie 1978 papă sub numele de Ioan Paul II (al 263-lea succesor al Sfântului Petru), beatificat pe 1 mai 2011, trecut în rândul sfinților pe 27 aprilie 2014, a fost o personalitate copleșitoare a lumii contemporane. Asociat în istoria creștinismului cu

DIALOG Z WIECZNOŚCIĄ

Karol Józef Wojtyła (ur. 18 maja 1920, zm. 2 kwietnia 2005), 16 października 1978 r. został papieżem, obierając imię Jan Paweł II (263 następcą Świętego Piotra), beatyfikowany 1 maja 2011 r., kanonizowany 27 kwietnia 2014 r., to jedna z najważniejszych osobowości współczesnego świata.

calitatea de inițiator al unor proiecte fundamentale – Marele Jubileu al Anului 2000, Anul Răscumpărării, Anul Marian, Anul Euharistic, fostul Suveran Pontif a promulgat Catehismul Bisericii Catolice și a modificat Codurile de Drept Canonic răsăritean și apusean, reorganizând totodată Curia Romană. În istoria politică a Europei secolului XX, Papa Ioan Paul II este asociat, împreună cu ex-președintele american Ronald Reagan, cu calitatea de adversari ireductibili ai comunismului, care au jucat un rol fundamental în prăbușirea acestui sistem materialist și ateu.

În calitatea sa de Suveran Pontif, Ioan Paul II a fost angrenat într-o serie de proiecte religioase, cultural-politice și administrative copleșitoare, găsind însă răgazul să se raporteze permanent la Divinitate, la Eternitate, în timpul Zilelor de Reculegere. Cartea publicată recent de către Editura Humanitas¹ demonstrează cu prisosință acest lucru, având un destin neobișnuit. În Testamentul său din 6 martie 1979, papa Ioan Paul II dispunea ca însemnările sale personale să fie arse. Legatarul său testamentar (Stanisław Dziwisz, cardinal și mitropolit de Cracovia) nu a făcut acest lucru, punând aceste însemnări la dispoziția Congregației pentru Cauzele Sfinților, care le-a analizat în cadrul procesului de beatificare. Ulterior, ele au fost editate și puse la dispoziția cititorilor atât în Italia, cât și în Polonia.

Însemnările Suveranului Pontif privitoare la zilele de reculegere s-au păstrat în două caiete scrise în limba polonă, presărate însă cu multe expresii din limbile latină și italiană. Primul caiet conține însemnări din perioada 1962-1984, cel de-al doilea din perioada 1985-2003. Din aceste însemnări rezultă cu prisosință că viața papei Ioan Paul II a fost o permanentă Imitatio Cristi și, totodată, că el a avut un deosebit cult pentru Preasfânta Fecioară Maria.

Structura unei Zile de Reculegere, pe care părintele Karol Józef Wojtyła și-a organizat-o din vremea în care era arhiepiscop de Cracovia și pe care a păstrat-o ulterior toată viața era, în general (când ziua nu era supraîncărcată cu activități protocolare) următoarea: *Laudes* (Laudele), *Meditatio ante Sacrum* (Meditația dinaintea de liturghie), *Sacrum* (Sfânta Liturghie), *Gratiarum actio* (Rugăciunea de mulțumire), *Lectio S. Scripturae* (Lectura Sfintei Scripturi), *Meditatio* (Meditația), *Via Crucis* (Calea Crucii), *Vesperae* (Vesperale = Rugăciunile de seară), *Adoratio* (Adorația), *Rosarium* (Rozariul), *Lectio spiritualis* (Lectura spirituală), *Meditatio* (Meditația), *Matutinum anticipatum* (Matutinum anticipat), *Lectio S. Scripturae* (Lectura Sfintei Scripturi), *Rosarium* (Rozariul), *Completa* (Completoriul), *Hora Sancta / Sacra* (Ora Sfântă/Sacră), *Lectio* (Lectura).

Însemnările Suveranului Pontif sunt complexe (nu complicate!), îmbrățișând practic toate aspectele

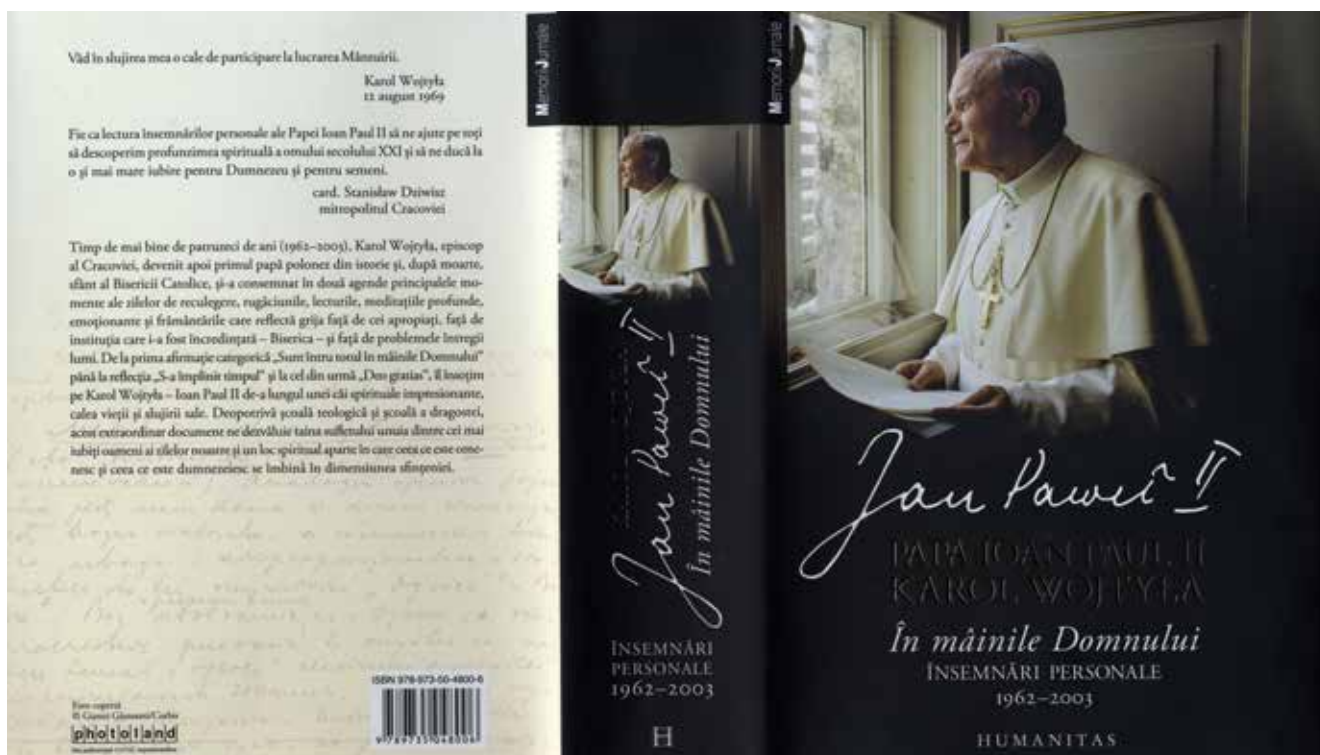
Kojarzony w historii chrześcijaństwa jako inicjator fundamentalnych projektów – Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, Rokiem Odkupienia, Rokiem Maryjnym, Rokiem Eucharystycznym. Były papież promulgował Katechizm Kościoła Katolickiego i zmodyfikował Kodeks Prawa Kanonicznego, zachodniego i wschodniego, reorganizując jednocześnie Kurie Rzymską. W historii politycznej XX w. papież Jan Paweł II, wraz z byłym amerykańskim prezydentem Ronaldem Reaganem, w charakterze niepokonanego przeciwnika komunizmu, odegrał zasadniczą rolę w obaleniu tego materialistycznego i ateistycznego systemu.

W charakterze papieża Jan Paweł II zaangażowany był w serię niezwykle ważnych projektów religijnych, kulturalno-politycznych i administracyjnych, znajdując jednocześnie czas dla Boga i Wieczności w czasie dni skupienia. Ukazuje to książka opublikowana niedawno w Wydawnictwie Humanitas¹. W swoim Testamencie z 6 marca 1979 r. papież Jan Paweł II polecił, aby jego osobiste zapiski zostały spalone. Jego legatariusz testamentowy (ksiądz Stanisław Dziwisz, kardynał i metropolita krakowski) tego nie dokonał, pozostawiając te zapiski do dyspozycji Kongregacji do Spraw Świętych, które zostały przeanalizowane w ramach procesu beatyfikacyjnego. Później zostały one wydane drukiem i przekazane czytelnikom, zarówno we Włoszech, jak i w Polsce.

Zapiski papieża dotyczące dni skupienia zachowały się w dwóch zeszytach, w języku polskim, z wieloma wyrażeniami w języku łacińskim i włoskim. Pierwszy zeszyt zawiera zapiski z lat 1962-1984, drugi z lat 1985-2003. Z tych zapisków wynika, że życie papieża Jana Pawła II było nieustanną Imitatio Cristi i jednocześnie, że papież miał wielki kult do Matki Boskiej.

Struktura jednego dnia skupienia, które ksiądz Karol Józef Wojtyła organizował w czasie, gdy był arcybiskupem w Krakowie i które zachował później przez całe życie wyglądała następująco (kiedy dzień nie był zbyt przeciążony obowiązkami protokolarnymi): *Laudes* (Jutrznia), *Meditatio ante Sacrum* (Medytacja przed Liturgią), *Sacrum* (Msza święta), *Gratiarum actio* (modlitwa dziękczynna), *Lectio S. Scripturae* (Lektura Pisma Świętego), *Meditatio* (Medytacja), *Via crucis* (Droga Krzyżowa), *Vesperae* (Nieszpory), *Adoratio* (Adoracja), *Rosarium* (Różaniec), *Lectio spiritualis* (Czytania biblijne), *Meditatio* (Medytacja), *Matutinum anticipatum* (Godzina czytań), *Lectio S. Scripturae* (Lektura Pisma Świętego), *Completa* (Kompleta), *Hora Sancta / Sacra* (Godzina święta), *Lectio* (Lektura).

Zapiski papieża są złożone (ale nie skomplikowane!), obejmujące praktycznie wszystkie

relației omului cu Divinitatea, cu Neamul, cu preoția, cu Biserica și cu problemele fundamentale ale lumii contemporane.

„Fie ca lectura însemnărilor personale ale Papei Ioan Paul II să ne ajute pe toți să descoperim profunzimea spirituală a omului secolului XXI și să ne ducă la o și mai mare iubire pentru Dumnezeu și pentru semenii” – îndeamnă la lecturarea cărții card. Stanisław Dziwisz mitropolitul Cracoviei.,

¹ Papa Ioan Paul II Karol Wojtyła, *În mâinile Domnului. Însemnări personale 1962-2003*, traducere din polonă de Constantin Geambașu, traducerea fragmentelor din latină și italiană de Mariana Băluță-Skultéty, București, Editura Humanitas, 2015, 600 pagini.

*Conf. univ. dr. Florin Pintescu
Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava*

aspekty relacji człowieka z Bogiem, Narodem, kapłaństwem, Kościołem oraz z fundamentalnymi problemami współczesnego świata.

„Niech lektura notatek duchowych Jana Pawła II pomaga wszystkim w odkrywaniu głębi duchowej człowieka XXI wieku i niech prowadzi do jeszcze większej miłości Boga i ludzi” – zachęca do przeczytania książki kard. Stanisław Dziwisz, metropolita krakowski.

¹ Papa Ioan Paul II Karol Wojtyła, *În mâinile Domnului. Însemnări personale 1962-2003* (polski titlu: *Jestem bardzo w rękach Bożych. Notatki osobiste 1962-2003*), tłumaczenie z polskiego Constantin Geambașu, tłumaczenie fragmentów z łaciny i włoskiego Mariana Băluță-Skultéty, Wydawnictwo Humanitas, Bukareszt 2015, 600 s.

Tlum. B. Breabăn

Prezentarea Poloniei la Sinaia

Minoritatea poloneză din România, prin reprezentanții de la Dom Polski – București, a fost prezentă la Salonul de Carte și Muzică, dedicat minorităților etnice, care a avut loc, în perioada 12-15 august 2015, la Casino – Sinaia. A fost a V-a ediție a manifestării, organizată în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice al Guvernului României și Primăria orașului Sinaia, de Amplus International Ltd, împreună cu Asociația socioculturală „Prahova Excelsior”. Anul acesta au participat la eveniment 16 etnii. Polonezii din România au avut un stand în care

Prezentacja Polski w Sinaia

W dniach 12-15 sierpnia br. w Kasynie w Sinaia miał miejsce Salon Książki i Muzyki, podczas którego mniejszość polską z Rumunii zaprezentowali przedstawiciele Domu Polskiego w Bukareszcie. Była to V edycja zorganizowana przez Departament Relacji Interetnicznych przy Rządzie Rumunii, Urząd Miasta Sinaia oraz Amplus International Ltd. wraz ze Stowarzyszeniem „Prahova Excelsior”. W tym roku w wydarzeniu wzięło udział 16 mniejszości narodowych. Na swoim stoisku Polacy z Rumunii zaprezentowali publikacje tłumaczone z polskiego na

au prezentat diverse cărți traduse din polonă. Anca Stroescu și Otto Batovschi, din partea conducerii Domu Polski – București, au asigurat, în condiții excelente, atât prezentarea, cât și informațiile necesare pentru vizitatorii standului. Capul de afiș al standului a fost volumul, apărut de curând la editura Humanitas, „În mâinile Domnului. Insemnări personale 1963-2005” scrise de Sfântul Papa Ioan Paul al II-lea și tradus în limba română de profesorul Constantin Geambașu. La standul polonezilor, vizitatorii au fost încântați să vadă, în afară de ultimele apariții editoriale, printre care și volumul de poezii al președintelui Domu Polski – București, Bogdan Polipciuc „Floarea Rădăcinilor” („Kwiat korzeni”) și câteva splendide costume populare poloneze.

În ziua de joi 13 august, un grup de membri ai Domu Polski – București s-a deplasat la Sinaia pentru a susține un spectacol, un moment polonez în cadrul Salonului de Carte și Muzică. Acțiunea a avut loc cu sprijinul Uniunii Polonezilor din România cu sediul la Suceava și a domnului președinte Ghervazen Longher. Vicepreședintele Domu Polski – București, Gabriel Klimowicz, prezentatorul spectacolului, a evidențiat câteva momente caracteristice și a scos în evidență câteva din spiritualitatea și tradițiile polonezilor. La început, președintele Domu Polski – București, Bogdan Polipciuc, organizatorul momentului, a vorbit despre prezența polonezilor în viața spirituală a României, ilustrându-și expunerea cu câteva exemple, cum ar fi pictorul Casei Regale a României în vremea regelui Carol I, polonezul Tadeusz Ajdukiewicz. Câteva dintre lucrările acestuia se află chiar la Palatul Peleş de la Sinaia. El este și autorul picturii murale a unuia dintre dormitoareale reginei Maria de la Pelișor. Printre lucrările lui se mai numără portretele membrilor Casei Regale. Pictorul Ajdukiewicz este, de asemenea, străbunnicul gemenilor Kaczynski dintre care Lech a fost președintele Poloniei, mort în accidentul aviatic de la Smolensk din 10 aprilie 2010, iar Jaroslaw a fost prim-ministru în 2006-2007 și în prezent este președintele partidului conservator de dreapta „Lege și Dreptate”

jezyk rumuński. Anca Stroescu i Otto Batovschi, ze strony zarządu Domu Polskiego w Bukareszcie, w znakomitych warunkach zapewnili zarówno doskonałą prezentację, jak i niezbędne informacje odwiedzającym stoisko. Główną jego atrakcją była wydana niedawno przez Wydawnictwo Humanitas książka „În mâinile Domnului. Însemnări personale 1963-2005” (polski tytuł „Jestem bardzo w rękach Bożych. Notatki osobiste 1963-2005”), zapiski Ojca Świętego Jana Pawła II, przetłumaczone na język rumuński przez prof. Constantina Geambașu. Na polskim stoisku, oprócz ostatnich nowości wydawniczych, między innymi tomiku poezji „Kwiat korzeni” autorstwa prezesa Domu Polskiego w Bukareszcie Bogdana Polipciuca, goście zachwycali się także kilkoma wspaniałymi polskimi strojami ludowymi.

W czwartek 13 sierpnia grupa członków Domu Polskiego w Bukareszcie w ramach Salonu Książki i Muzyki w Sinaia zaprezentowała polski program artystyczny. Przedsięwzięcie wsparł Związek Polaków w Rumunii i jego prezes Gerwazy Longher. Wiceprezes Domu Polskiego w Bukareszcie Gabriel Klimowicz, prowadzący spotkanie, zaprezentował kilka cech charakterystycznych polskiej duchowości i tradycji. Program rozpoczął organizator spotkania, prezes Domu Polskiego w Bukareszcie, Bogdan Polipciuc, mówiąc o obecności Polaków w życiu duchowym Rumunii, co zilustrował kilkoma przykładami, np. prezentując postać malarza dworu królewskiego za czasów Karola I, Polaka Tadeusza Ajdukiewicza. Kilka

jego prac znajduje się właśnie w Pałacu Peleş w Sinaia. Jest on również autorem muralu w jednej z sypialni królowej Marii w Pelisor. Wśród jego prac znajdują się portrety rodziny królewskiej. Tadeusz Ajdukiewicz jest również pradziadkiem braci Kaczyńskich: Lecha – polskiego prezydenta, który zginął w katastrofie samolotu pod Smolenskiem 10 kwietnia 2010 r., i Jarosława – premiera w latach 2006-2007 i obecnie prezesa prawicowej partii konserwatywnej Prawo i Sprawiedliwość, której kandydat Andrzej Duda wygrał ostatnie wybory prezydenckie i został zaprzysiężony 6 sierpnia. W dalszej części recytowano wiersze przetłumaczone z polskiego na język rumuński lub napisane przez Bogdana Polipciuca, między innymi wiersz „Śpieszmy się” poety, księdza Jana Twardowskiego, od którego narodzin upłynęło 1 czerwca 100 lat. Camelia Po-pescu, akompaniując sobie na gitarze, wykonała swoim pięknym głosem kilka ludowych piosenek. Natomiast Krystyna Nicolau zaprezentowała cechy charakterystyczne ubioru polskiego szlachcica z okresu XV-XVIII w.

care a câştigat alegerile prezidenţiale, candidatul său Andrzej Duda, fiind din 6 august noul preşedinte al Poloniei. S-au recitat poezii, traduse în română sau scrise de către Bogdan Polipciuc. A fost recitată şi poezia „Spieszmy się” („Să ne grabim”) a poetului creştin, preotul Jan Twardowski, de la a cărei naştere s-au împlinit 100 de ani la 1 iunie. Camelia Popescu a interpretat, cu vocea sa superbă, acompaniindu-se la chitară, mai multe cântece populare poloneze. Iar doamna Krystyna Nicolau a prezentat caracteristicile costumului unui „szlachcic” polonez din perioada secolelor XV-XVIII.

În încheiere domnul Bogdan Policiuc a citit un text al profesorului Constantin Geambaşu – care nu a putut să vină la Sinaia – despre ce a însemnat şi cum l-a influenţat, din punct de vedere spiritual, traducerea cărţii Sfântului Ioan Paul al Doilea „In mâinile Domnului. Însemnări personale 1963-2005”.

După terminarea momentului polonez toţi cei care au participat la acest spectacol s-au deplasat la un restaurant cu specific unguresc unde au reîncărcat bateriile după efortul depus.

Gabriel Klimowicz

FOTO: C. Iliescu

Na zakończenie Bogdan Polipciuc przeczytał tekst prof. Constantina Geambaşu, który nie mógł przyjechać do Sinaia, na temat tego, co dla niego znaczyła i jak wpłynęła na jego duchowość praca nad tłumaczeniem notatek Ojca Świętego Jana Pawła II zawartych w książce „In mâinile Domnului. Însemnări personale 1963-2005”.

Po zakończeniu polskiej prezentacji wszyscy, którzy brali w niej udział udali się, na posiłek do restauracji węgierskiej.

Tlum. B. Breabăn

Polonus

tel/fax: 0040 (230) 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

ISSN 1223-4192

Redaktor naczelny / Redactor şef: Stanisława Jakimowska

Redagowany przez/Redactat de:
Kazimierz Longier (KL)

– redaktor techniczny

Elżbieta Wieruszewska-Calistru
Barbara Breabăn

Iwona Olszewska-Marculeac
Iuliana Dascălu

Ilona Biseada

Sekretarz redakcji: Maria Meţec

Tipografia:

Grup Muşatinii
tipografie · producţie publicitară
SUCEAVA, tel.: 0230 523640

Zdjęcia na okładkach: dreamstime.com

